

ANONİM ŞİRKETLERE GETİRİLEBİLECEK BİR AYNI SERMAYE UNSURU OLARAK ÖZEL MÜLKİYETE TABİ TAŞINIR KÜLTÜR VARLIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ^(*)

Dr. Öğr. Üyesi **Semih Sırrı ÖZDEMİR^(**)**
Arş. Gör. **Mehmet Mert ÖZYILDIRIM^(***)**

Öz

Anonim şirket kuruluşunda, nakdi sermayenin yanı sıra aynı sermaye de getirilebilmektedir. Koleksiyon değeri taşıyan taşınır varlıkların, şirket sermayesinin çeşitlendirilmesini sağlamaları ve değer kaybına karşı korunmaları gibi sebeplerle, aynı sermaye olarak getirilmeleri ile uygulamada sıklıkla karşılaşılmaktadır. Ancak anılan eserlerin aynı zamanda taşınır kültür varlığı olarak değerlendirilebilme ihtimali, ilgili mevzuat çerçevesinde bunlara yönelik devir sınırlamalarının ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu açısından bu varlıkların anonim şirketlere aynı sermaye olarak getirilmelerine ilişkin usulün ayrıca ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

Taşınır kültür varlıkları; tarih öncesi ya da tarihi devirlerde insanlar tarafından oluşturulan ve belirli bir ulus ya da topluluk açısından önem arz eden taşınabilir nadide eserlerdir. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, taşınır kültür varlıkları üzerinde özel mülkiyet kurulabilmesine belirli hallerde imkân sağlamaktadır. Bu bağlamda özellikle müzayede şirketleri, kültür varlığı tacirleri, ruhsatlı koleksiyonerler ve özel müzeler aracılığıyla bunların ticari işlemlere konu edilebilmesine de izin verilmiştir. Fakat 2863 sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli nitelikte olan kültür varlıkları bakımından maliklere çeşitli yükümlülükler getirilmiştir.

Korunması gerekli taşınır kültür varlıkları açısından malikler, ilgili kültür varlığını, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı bir müze müdürlüğüne getirip tescil ettirmek, koruma ve muhafazası ile bizzat ilgilenmek ve gerekli durumlarda devlet müzelerine bildirimde bulunmakla yükümlü kılınmıştır. Belirtilen sınırlamalar, söz konusu taşınır varlıkların anonim şirketlere aynı sermaye olarak getirilmesi sürecinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve alana ilişkin mevzuat açısından incelenmesini gerektirmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı; taşınır kültür varlığı kavramının ve bu yöndeki tasnifin açıklanması, bunların anonim şirkete sermaye olarak getirilmesine ilişkin temel esasların değerlendirilmesi ve anılan varlıkların devrine ilişkin sınırlamaların bu sürece etkisinin irdelenmesidir.

Anahtar Kelimeler

Aynı Sermaye Getirilmesi, Anonim Şirketlerin Kuruluşu, Taşınır Kültür Varlığı, Nakden Değerlendirilebilen ve Devredilebilen Değerler, Özel Sicile Şerh, Güvenilir Kişiye Tevdi.

^(*) Makalenin Dergiye Geliş Tarihi: 22.03.2022 - Makalenin Kabul Edildiği Tarih: 12.05.2022, DOI No: 10.54704/akdhfd.1090612.

^(**) Hacettepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuk Anabilim Dalı / Ankara-Türkiye.
E-posta: semihozdemir@hacettepe.edu.tr,
Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-0467-1517>.

^(***) Hacettepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Roma Hukuku Anabilim Dalı / Ankara-Türkiye.
E-posta: mertozyildirim@hacettepe.edu.tr,
Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-7663-6599>.

"This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)"

EVALUATION OF THE MOVABLE CULTURAL PROPERTIES SUBJECT TO PRIVATE OWNERSHIP AS CAPITAL IN KIND THAT COULD BE CONTRIBUTED TO THE JOINT STOCK COMPANIES

Abstract

During the establishment of a joint stock company, apart from the cash capital, the capital in kind could also be contributed. In this context, it is frequently encountered in practice that movable collectibles are committed as capital in kind, essentially for the reasons of preserving their value over time and ensuring the diversification of the company's capital. However, since the aforementioned assets are also likely to be considered as movable cultural properties, the issue should be discussed independently in terms of the transfer restrictions over these assets within the framework of the relevant legislation and the procedure for contributing them to the joint stock companies as capital in kind, regarding to the Turkish Commercial Code numbered 6102.

Movable cultural properties are portable rare artifacts that have been made by humans in prehistoric or historical times and that are important for a particular nation or community. With the Law on the Conservation of Cultural and Natural Property numbered 2863, it is provided that private ownership could be established on the cultural properties if certain conditions are met. It is also allowed to conduct commercial transactions in a controlled manner especially through auction companies, cultural property traders, licensed collectors and private museums. However, for the cultural properties to be protected within the scope of Law No. 2863, various duties have been imposed on the owners.

Owners of the movable cultural property to be protected are under obligations including, bringing the property to the museums affiliated with the Ministry of Culture and Tourism and registering it, noticing of its preservation and protection personally, and notifying the state museums when necessary. Such various limitations necessitate an independent approach for the process of bringing in-kind capital to the joint stock companies in terms of the Turkish Commercial Code numbered 6102 and the relevant legislation. In this scope, the aim of the study is to explain the concept of movable cultural property and its classification, to discuss the basic principles of bringing them as capital to a joint stock company, and to examine the effects of the restrictions on the transfer of the mentioned assets to the capital commitment process.

Keywords

Capital Contribution in Kind, Establishment of Joint Stock Companies, Movable Cultural Property, Transferable and Appraisable Assets, Annotation to the Relevant Registry, Deposition to the Trustee.

Extended Abstract

Capital in kind, refers to the assets that the shareholders undertake to commit, other than money, during the establishment of a trading company or capital increase process. In this context, the values that can be contributed to the trading companies as capital in kind are listed by way of example in Article 127/1 of the Turkish Commercial Code (TCC) numbered 6102. However, in terms of the capital of that kind which can be contributed to the joint stock companies, special conditions to be met are required under Article 342 of TCC. It is stated in the aforementioned article that only the assets that are not restricted with limited rights (*rights in rem*) or any attachments and measures could be contributed as capital in kind to the joint stock companies. Apart from these conditions, the asset to be committed must be transferable and appraisable according to the relevant law and unlike other types of corporations, it is prohibited to invest service, personal effort, commercial reputation and undue claims as capital in kind. Since these values are incompatible with the principle of preservation of capital, such limitations have been imposed by the legislator.

In practice, it is seen that various collectibles, especially valuable works of art, are contributed to the joint stock companies as capital in kind. But, in cases where these artifacts could also be considered as movable cultural properties, a different assessment must be made within the scope of the conditions stipulated in Article 342 of TCC and the relevant law about cultural property. According to Article 63 of the Turkish Constitution, the duty of protecting cultural and natural properties has been imposed on the State and it has been stated by the Law on the Conservation of Cultural and Natural Property (LCNP) numbered 2863 that a significant part of the movable cultural assets is under state ownership. However, in Turkish law, the possibility of private ownership is not completely excluded, and the establishment of private ownership on certain cultural properties is allowed.

Movable cultural properties are divided into two categories as those required to be protected within the scope of Article 23 of LCNP and those that do not need to be protected in terms of the aforementioned Law. First of all, cultural properties could be expressly excluded from the scope of the relevant Law by any legal arrangement. For instance, cultural properties of ethnographic quality that are not at least 100 years old from the present day and coins pertaining to the period of the Ottoman Sultans; Abdülmecid, Abdülaziz, V. Murad, II. Abdülhamid, V. Mehmed Reşad and VI. Mehmed Vahideddin are expressly excluded from the scope of protection of LCNP by regulations. Movable cultural properties of this nature can be subject to commercial transactions without any restrictions. On the other hand, it is also possible to freely dispose of those that are identified as cultural properties not to be protected within the scope of LCNP by the museum directorates affiliated to the Ministry of Culture and Tourism.

As to the cultural properties that need to be protected under the Law no. 2863, only certain assets could be subject to private ownership. In this regard, it is possible to establish private ownership on ethnographic artifacts and fine artworks. Regarding archaeological findings that are known to exist or will be discovered in the future, state ownership is accepted as a rule, (LCNP Article 5). However, two exceptions have been made to this rule and individual ownership was allowed to be established on those which were acquired prior to 1906 and those which were lawfully obtained in a foreign country. Yet, the right of disposition for the titleholders of cultural properties to be protected is limited and various obligations have been envisaged by the Law no. 2863. Within this frame, it is important to determine whether the cultural properties on private ownership can be contributed to joint stock companies as capital in kind with regard to Article 342 of TCC.

GİRİŞ

Ayni sermaye, bir şirketin kuruluşunda ortakların getirmeyi taahhüt ettikleri, gayrinakdi malvarlığı unsurlarını ifade etmektedir. Bu kapsamda ticaret şirketlerine ayni sermaye olarak getirilebilecek değerler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 127/1. maddesinde örnekleme yoluyla belirtilmiştir. Anonim şirketler açısından ise, yalnızca üzerinde sınırlı bir ayni hak, haciz ya da tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilir ve devri mümkün malvarlığı unsurlarının sermaye olarak taahhüt edilebileceği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, özel mülkiyete tabi ve taşınır vasfında olmalarına rağmen, muhafazaları ile devir esaslarına dair özel hükümler öngörülen taşınır kültür varlıklarının, ayni sermaye olarak getirilmesine ilişkin esasların incelenmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde taşınır kültür varlığı kavramına ve hukuki niteliğine yer verilmiş; bu kapsamda 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu çerçevesinde korunması gerekli görülen taşınır kültür varlıkları ile korunmasına gerek görülmeyen taşınır kültür varlıkları arasındaki fark ele alınmıştır. Ayrıca, Türk hukuku açısından taşınır kültür varlıklarının sınıflandırılmasında kullanılan bir diğer kıstas olan arkeolojik, etnografik ve güzel sanat eseri niteliklerinin tanımı ve bu niteliklerdeki kültür varlıklarının tabi oldukları esaslar ayrı ayrı incelenmiştir. İkinci bölümde, anonim şirketlere sermaye getirilmesine dair genel esaslar ele alınmış ve bu bağlamda, taşınır kültür varlıkları ile benzer şekilde, koleksiyon değeri taşıyan varlıkların bir sermaye unsuru olarak öne çıkan nitelikleri açıklanmıştır. Ek olarak, taşınır kültür varlıklarına, bilirkişiler tarafından yapılacak değer takdirinde dikkat edilmesi gereken hususlar incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise, özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıklarının TTK m. 342'de öngörülen koşullar çerçevesinde ayni sermaye yeterliliği ele alınarak; söz konusu varlıkların, anonim şirketlere sermaye olarak getirilmesine dair esaslar değerlendirilmiştir.

I. TAŞINIR KÜLTÜR VARLIĞI KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

A. TANIMI

Kültür varlıkları; tarihi, sanatsal, arkeolojik, bilimsel ya da kültürel açıdan ait oldukları dönem veya toplumun tanımlanabilmesi ve anlaşılabilmesinde rol oynayan nadide eserlerdir.¹ 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda (KTVKK) bu kavram, “*tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar*” şeklinde tanımlanmaktadır, (m. 3). Bu kapsamda, insanlığın teknolojik ya da sanatsal açıdan ilerleyişini, sosyal ve kültürel yaşamını, inanç ya da ibadet faaliyetlerini yansıtan taşınır ve taşınmaz eserlerin tümü kültür varlığı olarak kabul edilmektedir.²

Anılan Kanun'da kültür varlıkları, taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları olmak üzere iki ayrı başlık altında düzenlenmiştir.³ Taşınmaz kültür varlıkları; “*tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan, o eseri meydana getiren toplumun toplumsal, kültürel, ekonomik, siyasal, bilimsel ya da estetik niteliklerinin belgesi olan yer üstünde, yer altında veya su altındaki taşınmaz varlıkları*” ifade etmektedir.⁴ Bu varlıklardan muhafaza, bakım, onarım ve/veya restorasyon işlemleri konusunda belirli bir uzmanlık isteyen eserlere “*korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı*” adı verilmektedir (KTVKK m. 3/4). Bu bağlamda, 1899 yılı ve öncesinde inşa edilen taşınmazlar başka herhangi bir işleme gerek olmaksızın “*korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı*” olarak kabul edilmekteyken; bu tarihten sonra yapılanlar, ancak yukarıda belirtilen koşulları taşıması halinde ve Bakanlık kararıyla bu kapsam dâhilinde ele alınabilecektir.⁵ Taşınır kültür varlıkları ise günümüze kadar ulaşmış, insanlar tarafından emek verilerek belirli amaçlarla oluşturulan ve bir ulus ya da topluluk açısından önem

¹ Sibel Özel, *Uluslararası Alanda Kültür Varlıklarının Korunması*, (İstanbul: Alkim Yayınları, 1998), 24; Patty Gerstenblith, “Identity and Cultural Property: The Protection of Cultural Property in the United States”, *Boston University Law Review* 75 (1995): 569; Jeanne-Marie Panayotopoulos, “L'émergence de l'intérêt général à la protection du patrimoine culturel en Droit international”, (Thèse de Doctorat, L'Institut Universitaire Européen de Florence, 2015), 81-84.

² Nusret İlker Çolak, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Hukuku*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015), 25.

³ Taşınır kültür varlıklarının, genellikle kolayca taşınabilir nitelikte olmalarından dolayı, izinsiz şekilde yerlerinden çıkarılmaları veya yasa dışı ticarete konu edilmeleri taşınmaz kültür varlıklarına nazaran daha muhtemeldir. Kanun koyucu, bu tür risklerin önlenmesi ve özel koruma tedbirlerinin belirlenebilmesi amacıyla, taşınmaz ve taşınır kültür varlıklarının tabi olacakları hukuki statüyü ayrı ayrı düzenleme gereği duymuştur. Bu yönde bkz. Ali Yağcı; Rabia Taş ve Tuğçe Kılıç, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (Açıklamalı-İçtihatlı)*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2016), 114.

⁴ Tanım için bkz. Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sıtlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik, m. 3/1-m, (RG. 13.03.2012 No. 28232).

⁵ Sibel Özel, “Türk Hukukunda Kültür Varlıklarının Mülkiyeti”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 24, S. 1 (2018): 218.

arz eden taşınabilir eserlerdir.⁶ Bu eserlerden de muhafaza, bakım, onarım ve/veya restorasyona ihtiyaç duyanlar “*korunması gerekli taşınır kültür varlıkları*” olarak adlandırılmaktadır (KTVKK m. 3/4). Kanun bunları, “*dönemin sosyal, kültürel, teknik veya ilmi özelliklerini yansıtan ve belge değeri taşıyan eserler*” olarak tanımlamakta (m. 23) ve hangi taşınırların bu kapsamda olduğu örnekleme yoluyla belirtilmektedir.⁷ Bu noktada taşınırların, korunması gerekli nitelikte olduğuna karar verilmesi; muhafaza, bakım, onarım veya restorasyona ihtiyaç duyması, ait olduğu dönemin özelliklerini yansıtmaması ve herhangi bir bilim dalı açısından belge değeri taşıyor olmasına bağlıdır.⁸ Yeni keşfedilen veya üçüncü bir kişiden devralınan taşınır kültür varlıklarının, anılan Kanun kapsamında öngörülen koruma tedbirlerine tabi olup olmadıklarının değerlendirilmesi için⁹ belirtilen nitelikleri taşıyıp taşımadıklarının tespit edilmesi gerekmektedir.¹⁰

B. KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VARLIĞI NİTELİĞİNİN TESPİTİNE DAİR SÜREÇ VE UYGULANAN KISTASLAR

Kanun koyucu, bir varlığın korunması gerekli kültür varlığı olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla taşınır kültür varlıkların, bilimsel esaslara göre tasnif ve tescile tabi tutulacağını kararlaştırmış ve bu konudaki kıstas, usul ve esasların bir yönetmelikle düzenleneceğini belirtmiştir (KTVKK m. 25). Bu amaçla, Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelerle Alınmaları Hakkında Yönetmelik (KGTTY) yayımlanmıştır.¹¹ Taşınır kültür varlıklarının, korunması gerekli nitelikte olup olmadıklarının tespit edilebilmesi için öncelikle Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı müze müdürlüklerince bilimsel esaslara göre kurulan değerlendirme komisyonları tarafından tasnif edilmeleri şarttır (KGTTY m. 5/1).¹² Değerlendirme komisyonunun yaptığı tasnif sonucunda söz konusu varlığın, 2863 sayılı Kanun’un 23. maddesi kapsa-

⁶ Mert Ülgen, *Kültür ve Tabiat Varlıklarının Ticareti ve Yurtdışına Çıkarılması Suçları*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020), 19. Kültür varlıklarını, tabiat varlıklarından ayıran en temel husus; kültür varlıklarının insanlar tarafından bir dış müdahale sonucu oluşturulmuş veya geliştirilmiş olmasıdır. Bkz. Ahmet Gündel, *Açıklamalı-İçtihatlı Eski Eserler Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1996), 138.

⁷ Özel, *Kültür Varlıklarının Korunması*, 10.

⁸ Mehmet Nihat Kanbur, “Kültür ve Tabiat Varlıklarının Yurt Dışına Çıkarılma Yasağına Muhalefet Suçu (KvTVKK m. 32 ve m. 68)”, (Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2007), 51.

⁹ Koruma tedbirleri, yalnızca korunması gerekli olduğu tespit edilen taşınır kültür varlıkları için uygulanmaktadır. Bkz. Yağcı, Taş ve Kılıç, *Kültür Varlıklarını Koruma*, 123.

¹⁰ Oğuz Sancakdar; Pınar Yağcı; Şükür Taşyıldız ve Ezgi Çırak, *Kültür ve Tabiat Varlıkları Hukuku*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2021), 865-866; Sabih Kanadoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2007), 195.

¹¹ RG. 20.04.2009 No. 27206.

¹² Tasnif amacıyla müze müdürlüklerine getirilen varlıklar, ilk olarak müze idaresince emanete alınmakta ve söz konusu varlıkları getirenlere idare tarafından “taşınır geçici alındı” belgesi verilmektedir, (KGTTY m. 4/1). Müzeye teslim edilen varlıkların, korunması gerekli kültür varlığı olup olmadığının tespiti amacıyla, müze müdürlüğünce üç kişiden az olmamak üzere ihtisas elemanlarından oluşan bir değerlendirme komisyonu kurulur, (KGTTY m. 5).

mında korunması gerekli taşınır kültür varlığı olduğuna karar verilmesi halinde ise tescil aşamasına geçilmektedir.¹³

Taşınır kültür varlıkları açısından tescil; “*korunması gerekli taşınır kültür varlıklarından, müzelere alınanların müze envanter defterine kaydı ile müzelere alınmalarının belge ve envanter listelerinin birer nüshasının müze dosyalarında muhafaza edilmesini*” ifade etmektedir (KGTYY, m. 3/1-h). Ancak bu işlem, her taşınır kültür varlığı için değil; yalnızca değerlendirme komisyonu tarafından korunması gerekli olduğuna karar verilen taşınır kültür varlıkları için söz konusudur.¹⁴ Dolayısıyla tescil işleminin gerçekleştirilmesi, ilgili varlığın 2863 sayılı Kanun’un 23. maddesinde belirtilen nitelikleri taşıdığı ve korunması gerekli taşınır kültür varlığı olarak kabul edildiğinin tespiti niteliğindedir. Korunması gerekli olduğu tespit edilen taşınır kültür varlığının malikleri, 2863 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatta belirtilen koruma tedbirlerine uymak zorundadır. Gerekliğinde müze müdürlüğüne eserlerin durumuyla ilgili bildirimde bulunulması, bakım ve onarımın uzman kişilere müdürlüğün gözetiminde yapılması, denetim için Bakanlık tarafından gönderilecek personele kolaylık sağlanması gibi yükümlülükler bunlar arasındadır.¹⁵ Ayrıca, genel bir ilke olarak, ilgili kültür varlıklarının yurtdışına çıkarılması da yasaklanmıştır.¹⁶

Değerlendirme komisyonu tarafından yapılan tasnif sonucunda verilebilecek bir diğer karar ise, kültür varlığının envanter bilgilerinin müze tarafından kayıt altına alınmasına gerek görülmemesi ve tescil dışı bırakılmasıdır.¹⁷ Tescil dışı olduğu tespit edilip, sahiplerine iade edilen; bir diğer ifadeyle, korunmasına gerek görülmeyen kültür varlıkları, 2863 sayılı Kanun’un koruma kapsamı dışındadır.¹⁸ Bu varlıklar üzerinde, herhangi bir koruma tedbirine tabi olmadan, diğer taşınır mallarda olduğu gibi eşya hukukunun genel kuralları çerçevesinde, istenildiği şekilde tasarruf edilebilmesi mümkündür.¹⁹

¹³ Yağcı, Taş ve Kılıç, *Kültür Varlıklarını Koruma*, 127.

¹⁴ Sancakdar, Yağcı, Taşyıldız ve Çıracak, *Kültür ve Tabiat Varlıkları Hukuku*, 867; Yağcı, Taş ve Kılıç, *Kültür Varlıklarını Koruma*, 127.

¹⁵ KGTYY, EK-2, Uyulması Gereken Koşullar, m. 1/b, 1/c, 1/d.

¹⁶ KTVKK, m. 32. Bu ilkeye ilişkin istisnalar hakkında bkz. Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Yurt Dışına Çıkarılması ve Yurda Sokulması Hakkında Yönetmelik, (RG. 16/02/1984 No. 18314).

¹⁷ Tescil dışı olduğuna karar verilen kültür varlıklarının, “Tescil Dışı Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi” düzenlenerek iade edilmesi gerekmektedir, (KGTYY m. 9/1).

¹⁸ “... Bu itibarla; bir taşınır kültür varlığının hem tescil dışı olması hem de müzelerde korunması gerekli değer taşınması mümkün değildir. Zira tescil dışı bırakılan varlıklar korunması gerekmeyen ve bu nedenle 2863 sayılı Yasa kapsamı dışında kalan kültür varlıklarıdır...” Y. 11. CD, 04.04.2002, E. 2002/2059, K. 2002/2907. Aynı yönde bkz. Y. 7. CD, 23.11.2006, E. 2005/14011, K. 2006/17785; Y. 7. CD, 17.01.2011, E. 2009/377, K. 2011/1526; Y. 7. CD, 21.09.2010, E. 2008/19582, K. 2010/12958, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Ocak 8, 2022).

¹⁹ “Tasnif ve tescil dışı bırakılan ve müzelere alınması gerekli görülmeyenler, sahiplerine bir belge ile iade olunurlar. Belge ile iade olunan kültür varlıkları üzerinde, sahipleri her türlü tasarrufta bulunabilirler”, (KTVKK m. 25). Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Kanadoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma*, 195; Kanbur, “Kültür Varlıklarının Yurt Dışına Çıkarılma Yasağına Muhalefet”, 106, dn. 301; Yağcı, Taş ve Kılıç, *Kültür Varlıklarını Koruma*, 127.

Değerlendirme komisyonunun tescil konusundaki takdir yetkisi, ilgili varlıkların belge değeri taşıyıp taşımadığı, müze koleksiyonlarını tamamlayıcı nitelikte bulunup bulunmadığı ve döneminin özelliklerini yansıtır yansıtmadığı hususları çerçevesinde kullanılmalıdır. Koruma kapsamı dışında bırakıldığı ilgili mevzuatta açıkça ifade edilen, son dönem Osmanlı padişahlarına ait sikkeler²⁰ ile günümüzden en çok yüz yıl öncesi bir döneme ait etnografik kültür varlıkları²¹ ise, bu takdir yetkisine istisna teşkil etmektedir, (KGGTY, m. 3/1-1).²² Buna göre, Türk halı sanatının karakteristik özelliklerini yansıtan 90 yıllık kıymetli bir halı veya 75 yıllık gümüş bir buhurdan, her ne kadar etnografik nitelikte bir taşınır kültür varlığı olsa da; 2863 sayılı Kanun kapsamında “korunması gerekli taşınır kültür varlığı” niteliği taşımayacaktır.

C. TAŞINIR KÜLTÜR VARLIKLARININ SINIFLANDIRILMASI

1. Arkeolojik Nitelikteki Kültür Varlıkları

KGGTY’de taşınır kültür varlıkları, nitelikleri bakımından arkeolojik eserler, etnografik eserler ve güzel sanat eserleri olmak üzere üç ana başlık altında ele alınmıştır, (m. 3).²³ Bunlardan ilki olan arkeolojik nitelikteki kültür varlık-

²⁰ “Osmanlı Padişahlarından Abdülmecit, Abdülaziz, V. Murat, II. Abdülhamit, V. Mehmet Reşat ve Vahidettin ve aynı çağdaki sikkeler, bu Kanuna göre tescile tabi olmaksızın yurt içinde alınıp satılabilirler. Bu madde kapsamına girmeyen sikkeler bu Kanun’un genel hükümlerine tabidir”, (KTVKK m. 23/1-a). Aynı husus, Etnografik Nitelikteki Taşınır Kültür Varlıkları Hakkında Yönetmeliğin 3. maddesinde de şu şekilde belirtilmiştir. “Müze koleksiyonlarını tamamlayıcı nitelikte olmayan ve belge değeri taşımayan etnografik nitelikteki kültür varlıkları ile Abdülmecit, Abdülaziz, V. Murat, II. Abdülhamit, V. Mehmet Reşat ve Vahidettin’e ait ve aynı çağdaki sikkelerin yurtiçinde alımı, satımı ve devri serbest olup ayrıca tescile tabi değildirler.” Bu çerçevede, Sultan Abdülmecit’in 1839 yılındaki tahta çıkışından Osmanlı Devleti’nin sona ermesine kadar darp edilmiş sikkelerin, tescile tabi olmadığı sonucuna ulaşılabilmektedir.

²¹ Etnografik nitelikteki kültür varlıkları; “halkın sosyal hayatını yansıtan insan yapısı araç ve gereçler dâhil bilim, din ve mihaniki sanatlarla ilgili taşınır varlıklarını” ifade etmektedir. Bkz. Etnografik Nitelikteki Taşınır Kültür Varlıkları Hakkında Yönetmelik (ETKVY), m. 2/b, (RG. 26.1.1981 No. 17232).

²² Milli Mücadele’ye, Türkiye Cumhuriyeti tarihine ve Atatürk’e ait eserler ise; 100 yıl ilkesine bağlanan sonuçlara tabi değildir. Bkz. Özel, “Kültür Varlıklarının Mülkiyeti”, 231, dn. 77.

²³ Söz konusu Yönetmelik m. 3/1-c’de “etütlük eser” adı altında bir kültür varlığı çeşidi daha sayılarak bu varlıkların; “2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren, ancak Eser Envanter Deferine kayıt edilecek nitelikte olmayıp bilimsel amaçla kullanılabilir korunması gerekli eserler” olduğu belirtilmiştir. Bu kültür varlıkları aslında, müze müdürlüğü tarafından tutulan Eser Envanter Deferine kaydı gerekli görülmemen kırık seramik parçası veya korozyona uğramış sikkeler gibi teşhir kabiliyetlerini kaybetmiş ve düşük kondisyonda bulunan, ancak bilimsel araştırmalarda faydalı olması muhtemel arkeolojik eserlerdir, (Bkz. Bilge Umar ve Altan Çilingiroğlu, *Eski Eserler Hukuku*, (Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1990), 203; Özel, “Kültür Varlıklarının Mülkiyeti”, 230). Bu eserlerden, kültür varlığının bütünü hakkında bilgi edinmeye imkân vermeyecek veya onarım/yeniden kurgu gibi çalışmalarda kullanılamayacak olanların, 2863 sayılı Kanun kapsamında olmadığı tespit edilerek, tescil dışı bırakılması gerekir. Bu varlıklardan bilimsel araştırmalarda fayda sağlayabilecek olanlar ise, korunması gerekli arkeolojik kültür varlıklarıyla aynı hukuki rejime tabidir, (Bkz. Yağcı, Taş ve Kılıç, *Kültür Varlıklarını Koruma*, 119; Umar ve Çilingiroğlu, *Eski Eserler Hukuku*, 203-204). Dolayısıyla her ne kadar Yönetmelik’te “etütlük eser” adı altında ayrı bir başlıklandırma yapılsa da; bu eserlerin, mülkiyet kuralları da dâhil olmak üzere arkeolojik eserler ile aynı hukuki rejime tabi olması sebebiyle, çalışmamızda “etütlük eser” adı altında ayrı bir başlığa yer verilmesine gerek görülmemiştir.

ları; tarih öncesi veya tarihi devirlerde yaşamış olan eski topluluklar tarafından üretilmiş, geliştirilmiş veya kullanılmış, ait oldukları dönemin özelliklerini yansıtan, tümüyle veya kısmen toprak ya da su altında kalmış eserlerdir.²⁴ İlgili Yönetmelik'te bu varlıkların tanımı, "arkeolojik eser" kavramı altında yapılmaktadır. Arkeolojik eser; "jeolojik, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait, jeoloji, antropoloji, prehistorya, arkeoloji ve sanat tarihi açılarından belge değeri taşıyan ve ait oldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve ilmi özellikleri ile seviyesini yansıtan genellikle kazı ve benzeri çalışmalarla bulunan kültür varlıklarını" ifade etmektedir, (KGGTY, m. 3/1-a).²⁵

KTVKK'nın 5. maddesinde, varlığı bilinen veya ileride meydana çıkacak olan korunması gerekli taşınır kültür varlıklarının devlet malı niteliğinde olduğu belirtilmiştir.²⁶ Maddede kast edilen ve üzerinde zilyetlik kurulmasına dahi gerek olmaksızın doğrudan doğruya devletin mülkiyetinde olan bu varlıklar, arkeolojik nitelikteki kültür varlıklarıdır. Bu eserlerin, kural olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzelerde bulundurulması ve bu şekilde muhafaza edilmesi gerekmektedir.²⁷ Türk hukukunda arkeolojik nitelikteki kültür varlıklarının, özel mülkiyetin dışında tutulması olgusu yeni değildir. Nitekim, 1906 yılında çıkarılan ve Osmanlı topraklarının dışına kaçak şekilde kültür varlığı çıkarılmasını engelleme amacı güden Asar-ı Atika Nizamnamesi'nde, Osmanlı Devleti topraklarında bulunan ve eski uygarlıklardan kalan tüm taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları, istisnasız olarak devlete ait sayılmıştır²⁸. Bu Nizamname, Cumhuriyet Dönemi'nde de dönemin şartlarına uygun hale getirilip, dili sadeleştirilerek uygulanmaya devam etmiş ve 1973 yılındaki Eski Eserler Kanunu kabul edilene

²⁴ Gül Asatekin, *Kültür ve Doğa Varlıklarımız, Neyi Niçin Korumalıyız?*, (Ankara: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, 2004), 25.

²⁵ Alman hukukunda arkeolojik nitelikteki kültür varlıkları (*archäologisches Kulturgut*), insanlar tarafından üretilmiş veya işlenmiş olan ya da eski zamanlardaki insan hayatı hakkında bilgi veren; hâlihazırda toprak veya su altında bulunan ya da bir zamanlar bulunmuş olan taşınır eser ve eserler topluluğunu ifade etmektedir, (Kulturgutschutzgesetz §2/1-1). Amerikan hukukunda ise arkeolojik eser (*archaeological resource*); geçmiş insan yaşamı veya faaliyetlerine dair bilgi veren ve günümüzden en az 100 yıl öncesine ait maddi kalıntılar şeklinde tanımlanmıştır, (Archaeological Resources Protection Act Art. 3/1). Fransız hukukuna göre ise, insanlık tarihinin gelişimi ve insanların çevreyle olan etkileşimlerine dair izler barındıran kazı ve benzeri yollar ile bulunmuş tüm kalıntılar, arkeolojik eser (*patrimoine archéologique*) olarak nitelendirilmiştir, (Le code du patrimoine L510-1).

²⁶ "Devlete, kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlar ile özel hukuk hükümlerine tabi gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazlarda varlığı bilinen veya ileride meydana çıkacak olan korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları Devlet malı niteliğindedir", (KTVKK m. 5).

²⁷ Kanadoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma*, 90.

²⁸ Özel, "Kültür Varlıklarının Mülkiyeti", 227, dn. 62-63. Osmanlı Devleti, 1906 itibarıyla eski uygarlıklardan kalan eserlerin devlet malı olduğunu kabul eden ilk ülkelerden biri olmuştur. 1929 yılında Peru, 1939 yılında ise İtalya'da aynı prensip kabul edilmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kimberly Alderman, "The Human Right to Cultural Property", *Michigan Journal of International Law* 32, No. 1 (2011): 71.

kadar yürürlükte kalmıştır.²⁹ 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu'nda da Asar-ı Atika Nizamnamesi'nde benimsenen eski eserlerin devlet malı olduğu prensibi aynen devam ettirilmiştir.³⁰ Dolayısıyla kural olarak, 1906 yılından itibaren Osmanlı-Türkiye sınırları içerisinde bulunmuş olan, varlığı bilinen veya ileride ortaya çıkacak eski uygarlıklardan kalma tüm arkeolojik eserler, eserin bulunuş şekline bağlı olarak devlete aittir.

1906 yılından önce bulunan ve üzerinde özel mülkiyet kurulmuş olanlar ile yurtdışında hukuka uygun bir şekilde edinilen ve kaynak ülkesi Osmanlı-Türkiye olmayan arkeolojik nitelikteki kültür varlıkları ise arkeolojik eserlerin devlete ait olduğu kuralının istisnalarını teşkil etmektedir.³¹ Ayrıca devlet mülkiyetine ait olup müze müdürlüklerince yapılan tasnif sonucu, korunması gerekli görülerek iade edilen arkeolojik nitelikteki kültür varlıkları üzerinde de özel mülkiyet kurulabileceği belirtilmelidir. Bu ihtimalde, müze müdürlüklerince kurulan değerlendirme komisyonları tarafından yapılan tasnif işlemi sonucu, ilgili arkeolojik varlığın tesciline gerek olmadığına karar verilip eserin, "Tescil Dışı Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi" düzenlenerek iadesi gerçekleştirilir. Bu şekilde iadesi yapılan arkeolojik eserler, 2863 sayılı Kanun'un koruma kapsamında değildir. Dolayısıyla burada devlet, söz konusu belgeyi düzenleyip buluntuyu iade etmekle, Kanun gereği kendisine ait olan mülkiyet hakkını idari bir tasarrufla geri çekmekte ve kültür varlığını getiren kişinin eser üzerinde özel mülkiyet kurmasına imkân sağlamaktadır.³²

²⁹ Ülgen, *Kültür Varlıklarının Yurtdışına Çıkarılması Suçları*, 34.

³⁰ "Devlete ait arazi ve emlak ile, özel ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan emlak ve arazide, varlığı bilinen veyahut ileride meydana çıkacak olan her çeşit anıtlar, bütün taşınır ve taşınmaz eski eserler Devletin malıdır", (1710 sayılı Eski Eserler Kanunu m. 3).

³¹ Özel, "Kültür Varlıklarının Mülkiyeti", 227-232. Kanaatimizce, özel mülkiyete tabi olan bu arkeolojik eserlerin de tasnif ve tescil işlemleri için müze müdürlüklerine getirilmesi zorunludur. Her ne kadar KTVKK'da bu konuda açıkça bir düzenleme yer almasa da Yargıtay, özel mülkiyet konusu olan kültür varlıklarının da tasnif ve tescil işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla müze müdürlüklerine getirilmesi gerektiğini kabul etmiştir. Bu şekilde eser, özel mülkiyet altında bulunsa da belgelendirme işlemleri yapılarak yasadışı kültür varlığı ticaretinin engellenmesi amaçlanmaktadır. "... kolluk kuvvetlerince sanık ve ailesinin kullanımındaki evde bulunan kültür varlıklarının, 1800'lü yılların sonlarından beri, başka bir deyişle, 23/04/1906 tarihli Asar-ı Atika Nizamnamesi'nin yürürlüğe girmesinden önce mevcut olduğunun kabulü gerektiği, kültür varlıkları ile ilgili olarak "bulma" olgusu söz konusu olmadığından haber verme sorumluluğuna aykırılık; varlıkların elde bulundurulması hukuka aykırı nitelik taşımadığından kültür ve tabiat varlıklarını bulundurma suçlarının unsurlarının oluşmadığı anlaşılmalı; mahkemece sanığın beraatine dair hüküm tesisinde isabetsizlik görülmemiş olup, tebliğnamedeki bozma görüşüne iştirak edilmemiştir... Dosya içerisinde mevcut 29/03/2012 tarihli bilirkişi raporu ile 2863 sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli kültür varlığı olduğu belirlenen suçta konu eserlerin tamamının, tasnif ve tescil işlemlerine tabi tutularak, sanığa iadesi ya da müzede muhafazası yönünde değerlendirme yapılmak üzere aynı Kanunun 75. maddesi uyarınca Müze Müdürlüğü'ne teslimine..." Y. 12. CD, 12.3.2015, E. 2014/4972, K. 2015/4609, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Ocak 15, 2022).

³² Ümit Ceylan, "Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı Suçu (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu m. 32, 68)", (Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2008), 121; Özel, "Kültür Varlıklarının Mülkiyeti", 229, dn. 70; Kanadoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma*, 198.

2. Etnografik Nitelikteki Kültür Varlıkları

Türk hukukunda etnografik nitelikteki kültür varlıkları; halkın hayat tarzını, dönemin sosyal, teknik ve ilmi özellikleri ile kültürünü yansıtan bilim, din ve mihaniki sanatlarla³³ ilgili taşınır varlıklar şeklinde tanımlanmaktadır.³⁴ Türk hukuku açısından anılan kültür varlıklarının, arkeolojik eserlerde olduğu gibi *ipso iure* (kanun gereği) devlet malı olduğu kabul edilmemiştir.³⁵ Nitekim KTVKK m. 5 ile öngörülen devlet mülkiyeti, bütün kültür varlıkları için değil; kural olarak yalnızca, arkeolojik eserler için söz konusudur.³⁶ Dolayısıyla devletin, etnografik eserler üzerinde mülkiyet hakkına sahip olabilmesi için satış veya bağış gibi yollar ile eserin mülkiyetini ayrıca elde etmesi gerekmektedir.³⁷ Arkeolojik eserlerden farklı olarak, etnografik nitelikteki bir kültür varlığının korunması gerekli taşınır kültür varlığı olduğu tespit edilerek müzeye alınmasının uygun görülmesi halinde dahi kişinin, elinde bulundurduğu etnografik kültür varlığını müzeye devretme yükümlülüğü bulunmamaktadır.³⁸ Söz konusu eserlerde devlete doğrudan doğruya bir mülkiyet hakkı tanınmadığı için müzelere alınması uygun görülen etnografik eserler, yalnızca malikin kıymet takdir komisyonunun belirlediği değer üzerinden satışa razı olması halinde elde edilebilir. Bu bağlamda malikin değeri kabul etmeye ve malını satmaya zorlanması da mümkün değildir.³⁹

Etnografik nitelikteki kültür varlıklarının üzerinde özel mülkiyet kurulabilmesi, bu eserlerin doğrudan doğruya 2863 sayılı Kanun kapsamındaki koruma tedbirlerine tabi olmadığı anlamına gelmemektedir. Özel mülkiyet altında bulunan etnografik nitelikteki kültür varlıklarının da, diğer taşınır kültür varlıkları gibi korunmalarının gerekli olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla tasnife tabi tutul-

³³ "Mihaniği sanatlar" kavramı; marangozluk, demircilik, dokumacılık ve dülgelik gibi el ve aletler kullanılarak icra edilen sanatları ifade etmektedir, (Esra Atalay, "Sanat Özgürlüğü Temel Hakkının Hukukî Niteliği", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, S. 1 (2004): 46).

³⁴ Türk hukukunda etnografik nitelikteki kültür varlıklarının tanımı, üç farklı düzenlemede ayrı ayrı yapılmış olmasına rağmen bu tanımlar tamamen birbiriyle benzerlik göstermektedir. Bkz. ETKVY m. 2/b; KTVKK m. 23/1-a; KGTTY m. 3/1-ı. Bu kapsamda; Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Anadolu coğrafyasında yaşayan halkların gelenek ve göreneklerine, dini inançlarına veya sosyal hayatlarına dair izler barındıran giysiler, mutfak eşyaları, ziynet eşyaları, hamam takımları, tespihler, el yazması Kuran-ı Kerim'ler, buhurdanlar, şamdanlar, kahve ve sigara takımları, silahlar, çini porselenler, seramik eserler, halı, kilim ve benzeri dokumalar ile cam ve el işlemleri etnografik nitelikteki kültür varlıklarının yaygın örneklerini oluşturmaktadır. Bu konuda bkz. "İzmir Etnografya Müzesi Envanteri", Kültür ve Turizm Bakanlığı, Erişim Tarihi: Ocak 22, 2022, <https://izmir.ktb.gov.tr/Eklenti/9644,etnografya-sayfalarpdf.pdf?0>; "Ankara- Etnografya Müzesi", Kültür ve Turizm Bakanlığı, Erişim Tarihi: Ocak 22, 2022, <https://www.ktb.gov.tr/TR-96354/ankara-etnografyamuzesi.html>; "Konya Etnografya Müzesi - Konya", Türkiye Kültür Portalı, Erişim Tarihi: Ocak 22, 2022, <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/konya/gezilecekler/etnografya-muzesi640096>.

³⁵ Sancakdar, Yağcı, Taşyıldız ve Çıracak, *Kültür ve Tabiat Varlıkları Hukuku*, 873.

³⁶ Özel, "Kültür Varlıklarının Mülkiyeti", 235.

³⁷ Ibid, 225.

³⁸ ETKVY m. 3/b.

³⁹ Kanadoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma*, 195.

ması gereklidir.⁴⁰ Müzeye değerlendirilmek üzere teslim edilen etnografik kültür varlığının, ilgili komisyonlar tarafından yapılan tasnif sonucu korunması gerekli görülmeyerek tescil edilmemesi halinde, “Tescil Dışı Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi” düzenlenerek iadesi gerçekleştirilir. Bu şekilde, 2863 sayılı Kanun’un kapsamı dışında oldukları belge ile tespit edilen etnografik kültür varlıkları üzerinde, herhangi bir kısıtlamaya tabi olmadan tasarruf gerçekleştirilmesi mümkündür.⁴¹

Tasnif sonucunda eserin, korunması gerekli olduğu tespit edilip envanter bilgilerinin müze tarafından kayıt altına alınmasına karar verilmesi halinde ise, varlığın tescil işlemi gerçekleştirilir.⁴² Bu noktada iki farklı ihtimal karşımıza çıkmaktadır. İlk ihtimal, tescil işlemiyle korunması gerekli olduğu tespit edilen etnografik nitelikteki kültür varlığının müze envanterine alınmasına gerek görülmemesidir. Bu durumdaki etnografik eserlerin, korunması gerekli arkeolojik eserlerden farklı olarak, tescil işleminden sonra sahiplerine “Tescile Tabi Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi” düzenlenerek iade edileceği öngörülmüştür, (KGTTY m. 10/1).⁴³ İkinci ihtimal ise, etnografik nitelikteki kültür varlıklarının müze envanterine alınmasının uygun görülmesidir. Bu durumda dahi, anılan varlıklar üzerinde re’sen devlet mülkiyeti tesis edilememekte; kıymet takdiri neticesinde teklif edilen bedelin, malik tarafından kabulü ve satış işleminin gerçekleştirilmesi aranmaktadır. Malik teklif edilen bedeli kabul etmezse, müze müdürlüğü, eseri tescil belgesi düzenleyerek iade etmek zorundadır.⁴⁴

⁴⁰ Yağcı, Taş ve Kılıç, *Kültür Varlıklarını Koruma*, 116; Ceylan, “Taşınır Kültür Varlıkları Kaçakçılığı Suçu”, 116.

⁴¹ Ülgen, *Kültür Varlıklarının Yurtdışına Çıkarılması Suçları*, 107; Sancakdar, Yağcı, Taşyıldız ve Çırak, *Kültür ve Tabiat Varlıkları Hukuku*, 867.

⁴² KGTTY m. 3/1-ı. Yargıtay kararlarında, etnografik nitelikteki kültür varlıkları her ne kadar özel mülkiyete tabi olsa da, tescile tabi olan bir varlığı belgelendirmeden elde bulundurmanın hukuka aykırı olduğu belirtilmektedir. “... suçta konu eserin etnografik nitelikte kültür varlığı olmasının, bu varlığın serbestçe bulundurulabileceği anlamına gelmediği, somut durumda, suçta konu eserin 2863 sayılı Kanunun 23/a maddesi uyarınca tasnif ve tescile tabi, etnografik nitelikte bulunması ve sanıkların tescile tabi taşınır kültür ve tabiat varlığı belgeleri olduğuna dair bir savunmalarının da mevcut olmaması karşısında; bu eserin sanıkların aracında ele geçirilmesinin 2863 sayılı Kanun’un 70. maddesinde düzenlenen suç oluşturacağı...”, Y. 12. CD, 10.12.2014, E. 2014/1722, K. 2014/25192. Ayrıca bkz. Y. 12. CD, 23.12.2015, E. 2014/10535, K. 2015/19491; Y. 12. CD, 17.11.2014, E. 2013/26129, K. 2014/22932, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Şubat 01, 2022). İlgili kararlardan anlaşıldığı üzere, mülkiyet hakkının içeriğinde bulunan eşyayı bizzat elde bulundurabilme yetkisi (*ius possidendi*) dahi, tescile tabi etnografik kültür varlığının müzelerle getirilerek belgeleneceği şartına bağlanmıştır.

⁴³ Buradaki tescil kavramı, “korunması gerekli olduğu tespit edilen etnografik nitelikteki kültür varlığının, belge ve envanter listelerinin birer nüshasının müzede muhafaza edilmek üzere dosyalandırılması” ifade etmektedir. Bkz. KGTTY m. 3/1-h. Tescil edilen etnografik varlığın sahibine iade edilmesi, söz konusu eserin korunması gerekli kültür varlığı olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Bu durumda koruma, devlet müzeleri vasıtasıyla değil; kültür varlığını belgelendirerek iade alan gerçek veya tüzel kişi tarafından yapılmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kanbur, “Kültür Varlıklarının Yurt Dışına Çıkarılma Yasağına Muhalefet”, 240; Çolak, *Kültür Varlıklarını Koruma Hukuku*, 798.

⁴⁴ Ceylan, “Taşınır Kültür Varlıkları Kaçakçılığı Suçu”, 129. Bu durumda da tescil, tipki korunması gerekli olduğuna karar verilip, müzelere alınmasına gerek görülmeyen etnografik eserlerde olduğu gibi, belge ve envanter listelerinin birer nüshasının müzede muhafaza edilmek üzere dosya-

3. Güzel Sanat Eserleri

Kültür ve tabiat varlıkları hukuku kapsamında güzel sanat eserleri, “*bedii vasfı haiz olan; yağlı ve sulu boya tablolar, resimler, desenler, pasteller, gravürler, güzel yazılar ve tezhipler, kazıma, oyma kakma eserler, heykeller, kabartmalar, mimarlık eserleri, elişleri ve küçük sanat eserleri ve fotoğraf eserlerini*” ifade etmektedir, (KGGTY, m. 3/d).⁴⁵ İlgili maddeden anlaşılacağı üzere, bir güzel sanat eserinin kültür varlığı olarak ele alınabilmesi için, öncelikle bedii vasfı haiz olması gerekmektedir.⁴⁶ Ayrıca bu noktada güzel sanat eseri niteliğindeki kültür varlığı kavramından, sanat eserinin mutlaka çok eski olması gerektiği anlaşılmamalıdır. Zira taşıdığı önem sebebiyle gelecek kuşaklara aktarılmasında lüzum görülen çağdaş sanat eserlerinin de ilgili kapsamda ele alınması imkân dâhilindedir.⁴⁷

Türk hukuku açısından etnografik nitelikteki kültür varlıklarından farklı olarak, güzel sanat eseri niteliğindeki kültür varlıklarının kayıt ve tescil şartları ile alım satım koşullarını detaylı şekilde belirleyen bir düzenleme yapılmamıştır.⁴⁸ Kanaatimizce, bu kapsamda yalnızca kendi dönemindeki benzer eserlerden

lanmasıyla birlikte gerçekleşir, (KGGTY, m. 3/1-h). Türk hukuk sisteminde, taşınmazların kamulaştırılmasına benzer bir usule taşınırılar yönünden yer verilmemesi, bu uygulamanın gerekçeleri arasında gösterilmektedir. Bkz. Kanadoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma*, 195.

⁴⁵ Anılan Yönetmelik'te yer verilen kültür varlıkları kapsamındaki güzel sanat eserlerinin tanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 4. maddesinde belirtilen güzel sanat eserleri kavramıyla bazı benzerlikler göstermektedir. FSEK'e göre güzel sanat eserleri; “*estetik değere sahip olan; 1. Yağlı ve suluboya tablolar; her türlü resimler, desenler, pasteller, gravürler, güzel yazılar ve tezhipler, kazıma, oyma, kakma veya benzeri usullerle maden, taş, ağaç veya diğer maddelerle çizilen veya tespit edilen eserler, kaligrafi, serigrafi, 2. Heykeller, kabartmalar ve oymalar, 3. Mimarlık eserleri, 4. El işleri ve küçük sanat eserleri, minyatürler ve süsleme sanatı ürünleri ile tekstil, moda tasarımları, 5. Fotoğrafik eserler ve slaytlar, 6. Grafik eserler, 7. Karikatür eserleri, 8. Her türlü tiplerdir.*” Bu noktada FSEK'te sayılmak suretiyle güzel sanat eserleri kavramına dâhil edilen; tekstil moda eserleri, slaytlar, grafikler, karikatür eserleri ve tipler; KGGTY'de, kültür varlığı niteliğindeki güzel sanat eserleri arasında sayılmamıştır.

⁴⁶ Kelime itibariyle “estetik” anlamına gelen “bedii” sözcüğünün; örneği bulunmayan, nadide, güzellik ölçülerine uyan, beğenilen gibi anlamları bulunmaktadır, (İsa Eliri, “Güzel Sanat Eserlerinde Fikri Mülkiyet Hakları ve Uygulamaları”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 23 (2010): 65).

⁴⁷ Kanadoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma*, 54; Umar ve Çilingiroğlu, *Eski Eserler Hukuku*, 41-42; Oğuz Aydos, “Taşınır Kültür Varlığı Koleksiyonculuğuna İlişkin Değerlendirmeler”, *Ankara Barosu Dergisi* 66, Y. 4 (2008): 66; Vildan Peksöz, “Spor Kulüplerinin Özel Müzelerinde Yer Alan Kültür Varlığı Niteliğindeki Mallarının Haczi”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28, S. 3 (2020): 959.

⁴⁸ 2863 sayılı Kanun'un taslak aşamasında, güzel sanat eseri niteliğindeki kültür varlıkları hakkında ayrı bir yönetmelik çıkarılması öngörülmüş; ancak, yürürlüğe giren kanun metninde yalnızca etnografik nitelikteki kültür varlıklarına ilişkin bir yönetmelik hazırlanacağı belirtilerek, güzel sanat eserleri konusunda bir ifadeye yer verilmemiştir. Kanun taslağının konuyla ilgili 26. maddesi şu şekildedir: “*Gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan 19. yüzyıl sonuna kadarki döneme ait jeolojik ve arkeolojik eserler kapsamına girmeyen etnografik ile güzel sanat eserlerinden korunması gerekli olanlar, Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.*” Yürürlüğe giren KTVKK metninin 24. maddesinde ise, yalnızca “*alımı, satımı serbest bırakılacak etnografik eserlerin hangi devirlere ait olacağı ve diğer nitelikleri ile kayıt ve tescil şartları bir yönetmelikle belirlenir*” ifadeleri mevcuttur.

farklılık gösteren, özgün bir nitelik taşıyan, gelecek kuşaklara aktarılması önem arz eden ve Türkiye'nin kültürel mirasını tamamlayıcı özellikleri haiz olan güzel sanat eserlerinin⁴⁹ tescile tabi (korunması gerekli) nitelikte olduğu kabul edilmiştir.⁵⁰ Bu konuda herhangi bir düzenleme bulunmadığı için, bir güzel sanat eserinin kültür varlığı olarak tasnif ve tescil edilip edilmeyeceği hususu, Kültür ve Turizm Bakanlığı nezdindeki müze müdürlüklerince oluşturulan değerlendirme komisyonları veya mahkemeler tarafından oluşturulan bilirkişi heyetlerinin takdirine bırakılmıştır.⁵¹

Güzel sanat eseri niteliğindeki kültür varlıkları da, etnografik nitelikteki kültür varlıklarına benzer şekilde, *ipso iure* (kanun gereği) devlet malı olarak kabul edilmemiştir.⁵² Dolayısıyla, bu varlıklar üzerinde de hukuken geçerli bir biçimde özel mülkiyet kurulabilmesi mümkündür. Bu bağlamda, bir güzel sanat eserinin değerlendirilmek üzere müze müdürlüklerine teslim edilmesi ve yapılan inceleme sonucu söz konusu varlığın tescil edilerek müzeye alınmasının uygun görülmesi halinde dahi; ilgili esere, sahibi tarafından satılmak istenmemesi durumunda, el konularak müzelere alınması mümkün değildir. Bu halde, korunması gerekli güzel sanat eserinin malikine aynen iade edilmesi gerekmektedir.

⁴⁹ Aynı yönde bkz. Monika Jadzinska, "Think of Culture, Care for Art. Preservation of Contemporary Heritage in Modern Society", Erişim Tarihi: Şubat 02, 2022, <https://www.researchgate.net/publication/286623189>; Iwona Szmelter, "Contemporary Conservation Theory in the Context of the Valuation of Cultural Heritage", Erişim Tarihi: Şubat 02, 2022, <https://www.researchgate.net/publication/343722765>.

⁵⁰ Güzel sanat eserlerinin hangi koşullarda taşınır kültür varlığı niteliği taşıyabileceği konusunda, ulusal hukuk sistemlerinde farklı düzenlemeler mevcuttur. Örneğin, İtalyan hukukuna göre bir güzel sanat eserinin, sahibinin hayatta olması ya da günümüzden en az 50 yıl öncesi bir dönemde oluşturulmaması halinde taşınır kültür varlığı olarak ele alınabilmesi mümkün değildir. Bkz. Giuseppe Calabi, "The Art Law Review: Italy", Erişim Tarihi: Şubat 02, 2022, <https://thelawreviews.co.uk/title/the-art-law-review/italy>. Belçika'da ise sanat eserlerinin, kültür varlığı olarak kabul edilebilmesi için günümüzden en az 50 yıl öncesine ait olması ve tablolar açısından 500.000 Euro, diğer eserler açısından ise 100.000 Euro piyasa değerinin üzerinde olması şartı aranmaktadır. İspanya ve Kanada'da da, eser sahibinin hayatta olması halinde eserin, kültür varlıkları için öngörülen kısıtlamalara tabi tutulması mümkün değildir. Bkz. "Art Law: Restrictions on the Export of Cultural Property and Artwork", IBA Art, Cultural Institutions and Heritage Law Committee, Erişim Tarihi: Şubat 02, 2022, <https://www.ibanet.org/MediaHandler?id=d67cb566-b6d4-4ea4-94e5-04d0ac6c7681>.

⁵¹ Yargıtay da, güzel sanat eserlerinin 2863 sayılı Kanun kapsamında olup olmadıklarının tespitini ve bu durumun gerekçesinin belirlenmesini bilirkişi kuruluna bırakmıştır. "*Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'ne muhafaza edilmek üzere teslim edilen F. Bauman (100x77 cm) ve J.B. Fontenay'a (165x102 cm) ait iki adet yağlı boya tablo üzerinde üniversitelerin arkeoloji ve sanat tarihi kürsülerine mensup öğretim üyelerinden oluşan bilirkişi kuruluna inceleme yaptırılarak hâlihazır durumları itibarıyla bilim, kültür, din veya güzel sanatlarla ilgileri ve 2863 sayılı Yasa kapsamında korunması gerekli olup olmadıklarının, kapsamda ise hangi özelliklerinden dolayı bu sıfatın verildiğinin tespit edilmesi, sonucuna göre tasnif ve tescile tabi taşınır kültür varlıklarından olduklarının kabulü halinde tabloların Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescilli ve Müzelere Alınmaları Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca işlem yapılması üzere müzeye tevdi...*" Y. 11. CD, 30.01.2006, E. 2004/7933, K. 2006/369. Karar için bkz. Kanaoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma*, 454.

⁵² Özel, "Kültür Varlıklarının Mülkiyeti", 231-232.

II. ANONİM ŞİRKETLERE SERMAYE GETİRİLMESİNE İLİŞKİN ANA ESASLAR

A. TEMEL İLKELER

Bir şirketin öngörülen ortak amaca erişebilmesi için, şirket sermayesinin buna uygun ölçekte olması gerekir.⁵³ Sermayenin büyüklüğü, şirket tarafından yürütülebilecek faaliyetin boyutunun genişletilmesine katkı sunar.⁵⁴ Malvarlığı kavramından farklı olsa ve karşılığı her zaman şirkette hazır bulunmasa da esas sermaye, kendisini karşılayan veya aşan miktarda şirket öz kaynağının mevcudiyeti halinde, şirket alacaklıları açısından bir güvence niteliği de taşımaktadır.⁵⁵ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 127’de, ticaret şirketlerine getirilebilecek nakdi ve aynı sermaye unsurları sıralanmıştır. 6762 sayılı Kanun’dan farklı olarak, devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler de sermaye unsurları arasına dâhil edilmiştir.⁵⁶ Yeni gelişen ticari değerlerin şirkete sermaye olarak getirilmesini sağlayan bu düzenleme, günümüzün ekonomik gereksinimlerini karşılamak açısından yerindedir.⁵⁷ Kripto para⁵⁸, gemi⁵⁹, fikri mülkiyet hakları⁶⁰ gibi varlıkların sermaye olarak getirilmesine ilişkin öğretideki değerlendirmeler de, bu yöndeki ilginin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Anonim şirketlere getirilebilecek sermaye unsurları yönünden, iki temel istisna öngörülmüştür (TTK m. 342). Bunlardan ilki, üzerinde sınırlı aynı hak⁶¹, haciz veya

⁵³ Feyzan Hayal Şehirli Çelik; (İsmail Kırcı ve Çağlar Manavgat), *Anonim Şirketler Hukuku*, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2013), 58-59.

⁵⁴ Hikmet Sami Türk, “Anonim Ortaklıkların Sermaye Yapısı”, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni* 23, S. 1-2 (2003): 769.

⁵⁵ Kırcı, (Şehirli Çelik ve Çağlar), *Anonim Şirketler Hukuku*, 308-311. Sermaye ve malvarlığı kavramları için bkz. Celal Göle, *Anonim Ortaklıklarda Nakdi Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfada Temerrütü*, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1976): 9-12.

⁵⁶ Ünal Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015), 185; Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2017), 63; Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019), 341. Ayrıca bkz. 6102 Sayılı Kanun Gereği, m. 127.

⁵⁷ Mehmet Özdamar, “Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Taşınmazların Taahhüt Edilmesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10, S. 1-2 (2006): 97.

⁵⁸ Kavram ve sermaye olarak getirilmesine ilişkin değerlendirmeler hakkında bkz. Fatih Bilgili ve Fatih Cengil, “Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, S. 3 (2019): 3 vd.; Raphaël Soubeiran, “Qualifizierte Gründung, Sacheinlage in Kryptowährung”, *TREX*, No. 1 (2022): 40.

⁵⁹ Fevzi Gözüyeşil, “Sicile Kayıtlı (Müscel) Gemilerin Anonim Şirketlere Sermaye Olarak Getirilmesi”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi* 24, S. 3 (2020): 163 vd.

⁶⁰ Seniha Dal, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 342’ye Göre Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirkete Aynı Sermaye Olarak Konulması”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 18, S. 2 (2012): 371 vd.

⁶¹ Üzerinde sınırlı aynı hak bulunan varlıkların, sermaye olarak getirilememesi ilkesine yönelik eleştiriler hakkında bkz. Mehmet Bahtiyar, “Anonim ve Limited Şirketlere Konulacak Aynı Sermaye Unsurları Üzerinde Sınırlı Aynı Hak Bulunmaması Şartına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18, S. 2 (2021): 520-521. Ayrıca bkz. “Dava konusu taşınmaz üzerinde aynı sermaye olarak kabul edilmesini önleyecek herhangi bir takyidat olmadığı getirilen tapu kayıtlarından saptanmıştır”, Bakırköy 6. Asliye Ticaret Mahkemesi, 03.07.2020, E. 2020/147, K. 2020/355, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Ocak 12, 2022).

tedbir bulunan ya da nakden değerlendirilemeyen veya devrolunamayan⁶² varlıklardır.⁶³ Sınırlamada amaç, bunların sermaye olarak getirilmesinin, sermayenin korunması ilkesiyle örtüşmemesi ve anonim şirketin, sermaye değerine sorunsuz bir şekilde ve mutlak olarak ulaşmasının sağlanmasıdır.⁶⁴ İkincisi ise, kişisel emek,⁶⁵ ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklardır.⁶⁶ Getirilecek sermaye unsurunun ekonomik değerinin ölçülebilir olması gerekliliği, bunların kapsam dışı tutulma nedenleri arasında sayılabilir.⁶⁷ Özellikle şirketin ilk dönemlerinde, şirket faaliyetlerine yönelik sunduğu katkılardan dolayı şahıs şirketlerinde önemli bir yeri olan emek sermayesi; sermaye şirketlerinin yapısıyla örtüşmemesi nedeniyle, anonim şirketlere getirilebilecek unsurlar arasında sayılmamıştır.⁶⁸ Vadesi gelmemiş alacaklara yönelik sınırlama ise, sermayenin ifasında karşılaşılabilecek gecikme⁶⁹ ve tahsil edilememe ihtimalinin önüne geçilmesini amaçlamaktadır.⁷⁰

B. KOLEKSİYON DEĞERİ TAŞIYAN VARLIKLARIN SERMAYE OLARAK GETİRİLMESİ

Türk Ticaret Kanunu m. 127’de, şirkete ayni sermaye olarak getirilebilecek unsurlar arasında, taşınırlara bir ana başlık olarak yer verilmiştir. Koleksiyon⁷¹

⁶² Sermaye unsurlarının devredilebilirliği hakkında bkz. Andreas Pentz, *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*, (München: C.H. Beck, 2019) içinde AktG § 27 Rn. 21.

⁶³ Şaban Kayıhan, *Şirketler Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021), 87; Rıza Ayhan, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, (Ankara: Yetkin Yayınları, 2021), 223; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 184.

⁶⁴ Oruç Hami Şener, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019), 319. Ayrıca bkz. 6102 Sayılı Kanun Gereği, m. 342. Sermayenin korunması ilkesi hakkında bkz. Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 80; Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 214-215; Mehmet Mülazımoğlu, *Anonim Şirketler Hukukunda Sermayenin Korunması İlkesi*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020), 106-107; Harun Eryiğit, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Ortaklıklarda Sermayenin Korunması İlkesi*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020), 5-13; Sinan Yüksel, “Norma ve Uygulamaya Yansımaları ile Sermayenin Korunması İlkesi”, *Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu (Temmuz/2020)* içinde, editörler Havva Karagöz; Beril Özcanlı ve Seda Palanduz, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021), 123 vd.

⁶⁵ Emek sermayesi hakkında bkz. Akar Öçal, “Sermaye Olarak «Şahsi Emek»”, *Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi* 4, S. 1 (1968): 232-237.

⁶⁶ Kayıhan, *Şirketler Hukuku*, 87; Hakan Çebi, *Şirketler Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020), 117. Sermayenin korunması amacı doğrultusunda, bunun yerinde bir tercih olduğu yönünde bkz. Mehmet Özdamar, “6102 Sayılı TTK Hükümleri Çerçevesinde Anonim Şirketlere Ayni Sermaye Konulmasına İlişkin Çeşitli Sorunlar”, *TFM* S. 1 (2015): 146-147.

⁶⁷ Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020), 20-21; Olaf Müller-Michaels, (Wolfgang Hölters/Markus Weber), *Aktiengesetz*, (München: Vachlen, 2022) içinde Rn. 51-55.

⁶⁸ Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 61; Mustafa Çeker, “Ticaret Şirketlerinin Genel Hükümleri ve Yeniden Yapılandırılmaları”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16, S. 3-4 (2012): 109; Kayıhan, *Şirketler Hukuku*, 92.

⁶⁹ Özlem Karaman Coşgun, “Anonim Şirketlerde Sermaye Kavramı ve Ayni Sermaye Değerinin Belirlenmesi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 18, S. 2 (2012): 335.

⁷⁰ Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 60.

⁷¹ Bu başlık altında ifade edilen “koleksiyon” kavramıyla, Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan resmi bir şekilde ruhsat almak suretiyle gerçekleştirilen “korunması gerekli taşınır kültür varlığı koleksiyonerliğine işaret edilmemektedir. Çalışma kapsamında ilgili kavram ile yabancı pullar, saatler,

değeri taşıyan sanat eseri ve hobi ürünleri gibi varlıklar da bu kapsamda değerlendirilebilir. Şirket kurucularının, kendi koleksiyonlarında bulunan ve belirli bir değere sahip bu varlıkları, şirkete sermaye olarak getirmeleri mümkündür. Bu tercih, kurucuların malvarlığı yapısına dayanabileceği gibi, şirketin faaliyet konusunun açık arttırma veya sanat eseri ticaretini içermesinden de kaynaklanabilir.

Koleksiyon değeri olan varlıkların, taşıdıkları estetik değerini yanı sıra, iktisadi bir işleve de sahip oldukları vurgulanmalıdır. Tablo ve heykel gibi akla ilk gelen örneklerin yanı sıra, basılı eserler, filmler, videolar ve sporcu/oyun kartları⁷² gibi varlıklar da bu kapsama dâhil edilebilir.⁷³ Bir yatırım ve değer saklama aracı olarak bu varlıklara olan ilgi giderek artmaktadır.⁷⁴ Ülke sınırları içinde ve dışında bankacılık sistemine gerek kalmaksızın kolayca yer değiştirmeleri, saklandıkları süre içinde genellikle yatırım araçlarına benzer yıllık getiri sağlamaları,⁷⁵ paranın taşıdığı emisyon dışı kalma veya devalüasyon ihtimallerini içermemeleri⁷⁶ bu varlıkların öne çıkan nitelikleri arasında sıralanabilir. Bu nedenle, anılan eserler toplamda önemli bir ekonomik değere ulaşmakta ve bir yatırım aracı olarak kabul görmektedir.⁷⁷ Sanat eserlerine yatırım üzerine temellendirilen fonlar⁷⁸ ve borçlanma araçları⁷⁹ ile bunların menkul kıymetleştirilmesine dayanan araçlar da⁸⁰ bunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

oyuncaklar, kartpostallar, filmler oyun kartları, modern tablo ve heykeller gibi taşınır kültür varlığı niteliğinde olmayan ancak özel bir alıcı kitlesine sahip, belirli bir değeri haiz ve genellikle nadir nitelikteki eserler kast edilmektedir.

⁷² Koleksiyon değeri bulunan ve belirli bir sporcuya ya da hayali bir oyun karakterine özgülünen bu kartların satış fiyatı, nadirlik durumuna göre 500.000 USD'ye kadar ulaşabilmektedir. Konu hakkında bkz. "State of Trading Cards, Report Spotlights Collecting Trends and Industry Predictions", eBay, Erişim Tarihi: Ocak 16, 2022, <https://www.ebayinc.com/stories/news/ebays-2021-state-of-trading-cards-report-spotlights-collecting-trends-and-industry-predictions/>.

⁷³ Bu konuda bkz. Clare Mcandrew, "An Art Basel & UBS Report 2021", Erişim Tarihi: Ocak 16, 2022, https://d2u3kfw92fzu7.cloudfront.net/The-Art-Market_2021.pdf.

⁷⁴ Bu doğrultudaki verilere örnek olarak bkz. "Art & Finance Report 2021", Deloitte, Erişim Tarihi: Ocak 15, 2022, <https://www2.deloitte.com/lu/en/pages/art-finance/articles/art-finance-report.html>; "Art Market Update: Fall 2021", Bank of America Private Bank, Erişim Tarihi: Ocak 15, 2022, <https://www.privatebank.bankofamerica.com/articles/art-market-update-fall-2021.html>.

⁷⁵ Bu konuda bkz. Adriano Torcello, "Why Should Art be Considered as an Asset Class", Erişim Tarihi: Ocak 15, 2022, <https://www2.deloitte.com/lu/en/pages/art-finance/articles/art-as-investment.html>. Aksi yöndeki bir değerlendirme için bkz. Arthur Kortoweg; Roman Kraussl and Patrick Verwijmeren, "Does it Pay to Invest in Art: A Selection-Corrected Returns Perspective", *Review of Financial Studies* 29 No. 4 (2016): 1007 vd.

⁷⁶ Sanat eserleri özelinde, bu varlıkların taşıdığı yatırım değeri hakkında bkz. Alice Xiang, "Unlocking the Potential of Art Investment Vehicles", *The Yale Law Journal* 127, No. 6 (2018): 1699-1702.

⁷⁷ Raya Mamarbachi; Marc Day and Giampiero Favato, "Art as an Alternative Investment Asset", Erişim Tarihi: Ocak 14, 2022, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1112630.

⁷⁸ Bu fonlar hakkında bkz. Brian Frye, "New Art for the People: Art Funds & Financial Technology", *Chicago-Kent Law Review* 93, No. 1 (2018): 113 vd.

⁷⁹ Bu konuda uygulamadaki örnekler hakkında bkz. Harriet Habergham, "Fine Art Lending Thrives Thanks to Yield-Hungry Hedge Funds", Erişim Tarihi: Mart 18, 2022, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-08-12/fine-art-lending-thrives-thanks-to-yield-hungry-hedge-funds>.

⁸⁰ Bir uygulama örneği olarak bkz. "The Art Market", Masterworks, Erişim Tarihi: Mart 18, 2022, <https://www.masterworks.io/>.

Şirkete sermaye olarak getirilen bu varlıkların, şirketin kuruluş tarihinden sonra kazandığı değer üzerinden satılarak nakde dönüştürülmesi veya şirketin, bunların sergilenmesi ya da fikri mülkiyet haklarına ilişkin lisanslar dolayısıyla düzenli getiri elde etmesi mümkündür. Anılan varlıkların taşıdığı olumlu niteliklerin, şirkete sermaye olarak getirilmelerine, diğer kurucuların rıza göstermeleri ihtimalini arttırabileceği öngörülebilir. Bu durum, şirketlerin sermaye unsurlarının çeşitlendirilmesine ve sermayenin değer kaybetme riskine karşı korunmasına katkı sağlayabilecek; ayrıca, atıl durumdaki bu varlıkların değerinin de, şirket sermayesi olarak ticari faaliyete dâhil edilmesine fırsat tanıyacaktır. Bununla birlikte, anılan varlıkların piyasa değerinde zaman içinde aşağı veya yukarı yönlü hızlı değişimlerin gözlenebileceği⁸¹ ve bu ihtimalin, şirket malvarlığı toplamını da etkileyeceği vurgulanmalıdır. Belirtilen nedenle, bunların sermaye unsuru olarak getirilmesi sürecinde, kurucuların şirket üzerine yüklenen mali riski hesaba katmaları yerinde olacaktır.

C. BİLİRKİŞİ TARAFINDAN YÜRÜTÜLECEK İNCELEME

Ayni olarak taahhüt edilen unsurların değerine karşılık pay miktarının esas sözleşmeye yazılabilmesi için öncelikle sermayeye, mahkemece atanacak bilirkişiler tarafından değer takdir edileceği hükme bağlanmıştır (TTK m. 343/1).⁸² Mahkeme tarafından belirlenen bilirkişi yerine özel bilirkişiden rapor alınmasının yeterli görülmesi, ayni sermayeye değer biçilmesine dair kurucuların sorumluluğunu doğuran nedenler arasında sayılmaktadır.⁸³ Bu hükmün, ayni sermaye getirilmesi sürecine ilişkin şeffaflığı temin etme⁸⁴, varlığın ekonomik değerini ölçme⁸⁵ ve kurucuların ilgili varlığın değeri hakkında yanılmasının önüne geçme⁸⁶ amacı taşıdığı anlaşılmaktadır. Taşınır kültür varlığı olarak nitelendirilemeyen ancak koleksiyon değeri olan varlıklarının şirkete sermaye olarak getirilmesinde ise, bunların nadir yapısı ve değerlemenin çoğunlukla özel bir uzmanlık gerektirmesi nedeniyle yaşanabilecek belirsizliğin önüne, ihtisas sahibi bilirkişilerce değer biçilmesi zarureti sayesinde geçilebilecektir. Değerleme raporu, şirket merke-

⁸¹ Bu konuda bkz. "Offering Circular Supplement", Otis Gallery LLC, Erişim Tarihi: Mart 18, 2022, https://www.sec.gov/Archives/edgar/data/1767876/000121390020001245/f253g1011720_otis-gallery.htm.

⁸² Bilirkişilerce takdir edilen değer esas sözleşmeye geçirilmeden, esas sözleşmenin hazırlanması tamamlanamayacaktır. Bkz. Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 340.

⁸³ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Gerekeşi, (m. 551). Bilirkişiyi seçme yetkisinin pay sahipleri yerine mahkemeye tanınması, bilirkişinin tarafsızlığını garanti altına alabilmek ve değerlemede yapılabilecek yolsuzlukları önleyebilmek açısından isabetlidir. Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, 320.

⁸⁴ Ayni sermaye getirilmesi sürecine ilişkin şeffaflık hakkında bkz. Hans Caspar von der Crone, *Aktienrecht*, (Bern: Stämpfli, 2020), 124-125.

⁸⁵ Soubeiran, "Qualifizierte Gründung, Sacheinlage in Kryptowährung", 40.

⁸⁶ Ayni sermaye unsurunun tetkiki gerekçeleri bağlamında bkz. Manuel Meyer, *Die Sacheinlage im Aktienrecht Unter Berücksichtigung der aktuellen Aktienrechtsrevision*, (Zurich: Dike, 2015), 324-325.

zinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişi tarafından hazırlanacaktır.⁸⁷ Mahkemenin kendiliğinden değer tespitinde bulunması yerinde değildir.⁸⁸

Bilirkişi, raporunda iki temel hususa dair gerekçelerini belirtecektir. Bunlar, kendisi tarafından seçilen değerlendirme yönteminin “*herkes için en adil ve uygun seçim*” olma niteliğini sağlaması ve varlığın Türk lirası karşılığının nasıl belirlendiğidir (TTK m. 343/1). Seçilen yöntem, varlığın niteliğine ve nadirliğine göre değişebilir. Bu hususta “herkes” ile işaret edilen grubun içine, bilirkişi incelemesine konu edilen aynı sermayeyi getiren kurucu ile birlikte; bunlarla sınırlı olmaksızın, kurulacak şirketin ve diğer kurucuların da dâhil olduğu açıktır. Bilirkişinin değerlemesi, varlığın satışının gerçekleştirilebileceği piyasalar, iç ve dış piyasada satış ihtimali, yurtdışında satışa ilişkin fiziki veya yasal sınırlamalar, orijinalliğinin teyit edilebilirliği ve varlığın fiziki kondisyonu gibi hususlar dikkate alınarak gerçekleştirilebilir. Bu süreçte, varlığın değerini olumlu ve olumsuz etkileyen unsurların ayrı ayrı tespit edilmesi,⁸⁹ günün ekonomik koşullarının⁹⁰ ve satışa açılan benzeri varlıkların durumu ile karşılaştırarak, mevcut satış kabiliyetinin⁹¹ dikkate alınması yerinde olacaktır. İlanda bulunan benzeri varlıklardan, aşırı yüksek ya da düşük şekilde değerlendirilmiş olanların fiyatları, bilirkişilerce şüpheli bulunarak hesaba katılmayabilir.⁹²

⁸⁷ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 185-186; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, 320; Çebi, *Şirketler Hukuku*, 117; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 340.

⁸⁸ “Ancak yasada aynı sermaye değerinin mahkemenin vereceği bir hükümlle belirlenmesi öngörülmediğinden; mahkemenin muayyen bir değer tespitine ilişkin hüküm kurması gerekli bulunmadığı gibi uygun da değildir”, İstanbul Anadolu 8. Asliye Ticaret Mahkemesi, 01.10.2020, E. 2020/247, K. 2020/372, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Şubat 04, 2022).

⁸⁹ “olumlu ve olumsuz yönde tesir eden diğer tüm unsurlar da ayrı ayrı irdelenerek emsal karşılaştırma yöntemi ile güncel rayiç değerlerinin...”, İstanbul Anadolu 1. Asliye Ticaret Mahkemesi, 06.01.2022, E. 2021/832, K. 2022/9, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Şubat 04, 2022).

⁹⁰ “değerine tesir edecek tüm etkenler ile günün ekonomik koşulları da nazara alındığında, hak ve nefaset kurallarına göre hâlihazır durumu göz önüne alındığında”, Ankara Batı 1. Asliye Ticaret Mahkemesi, 07.07.2021, E. 2021/302, K. 2021/302, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Şubat 04, 2022).

⁹¹ “dolayısıyla arz, talep dengesi düşünüldüğünde konut imarlı imar parsellerinin her zaman satış kabiliyetinin en yüksek taşınmazlar olduğunu..., ayrıca internet sitesi üzerinden istenen değerlerin rayiç değerlerin çok üzerinde olduğunu, emsal olarak belirlenen taşınmazın fiyatı ek rapor tarihi itibarıyla yüksek olduğundan halen satılmadığını, ilanın Kasım ayından itibaren halen aktif olduğunu, davacı tarafca sunulan diğer emsallerin de yine üzerinde 112,20 m²’lik 20 adet 2+1 daire olan natamam bina olduğunu, bu ilanda da taşınmazın birim değeri 6.528,00 TL/m² iken 27/01/2021 tarihinde birim değerinin 6.111,00 TL/m²’ye düşürüldüğünün görüldüğünü, bu ilanın da rayiç değerinin üzerinde olup bu değer üzerinden satılmasının mümkün olmadığını, Kasım 2020 tarihinden beri satılmadığını bu nedenle de söz konusu her iki emsalin dikkate alınmadığını”, İzmir 4. Asliye Ticaret Mahkemesi, 28.05.2021, E. 2020/406, K. 2021/453, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Şubat 04, 2022).

⁹² “birim fiyatlarının 2.088 TL ile 68.103 TL gibi çok geniş bir aralıkta seyrettiği, en az olan 2.088 TL ile 68.103 TL’nin arsa değerinin belirlenmesinde dikkate alınmadığı”, İstanbul 5. Asliye Ticaret Mahkemesi, 10.09.2020, E. 2019/590, K. 2020/363, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Şubat 04, 2022).

Koleksiyon niteliği bulunan eserlerin değer takdirinin, her zaman için emsalleri ile kıyaslanarak gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Varlığın aynısının ya da muadilinin bulunmaması veya bulunsa dahi, bunun satışa açık olmaması gibi ihtimaller, başlıca sebepler arasındadır. Ayrıca, varlığın kıymetini etkileyen birçok değişken bulunmakla birlikte; eserin orijinal olması, bunların en önemlileri arasında yer almaktadır. Nitekim varlığın orijinal olmaması, varlığın satış değerinin aşırı düzeyde düşmesine sebebiyet verecektir. Bu konuda karşımıza çıkan soru, mahkeme tarafından görevlendirilen bilirkişinin, üzerinde incelemede bulunduğu koleksiyon varlığının orijinalliğini incelemek yükümlülüğünün bulunup bulunmadığıdır. 6102 sayılı Kanun'da bu husus ayrıca düzenlenmemiş ve bilirkişi açısından anılan yönde açık bir yükümlülük öngörülmemiştir. Kanaatimizce, bu hususta mahkemece özel bir inceleme yapılması açıkça talep edilmedikçe,⁹³ değerlemeyi yürüten bilirkişiden eserin orijinallığına ilişkin kapsamlı ve detaylı bir inceleme yapması beklenmemelidir. Bununla birlikte, mahkemece bilirkişinin görevlendirilmesinde seçimin, somut olayın gerektirdiği uzmanlığı taşıyan kişiler arasında yapılması gereği ve bu kişinin ayrıntılı bir rapor düzenlemesi gerekliliği dikkate alındığında,⁹⁴ değer tespiti için gereken ortalama inceleme sürecinde anlaşılması mümkün olan orijinal olmama vasfının tespiti, bilirkişiden beklenebilir. Mahkemenin bu yönde özel bir inceleme yapılmasını talep etmesi durumunda, bilirkişi bunu gerçekleştirecek; eğer bu konuda gereken uzmanlığa sahip değilse, bunu mahkemeye bildirecektir.

Bilirkişi raporuna kurucu ve diğer menfaat sahiplerinin itiraz etmeleri mümkündür (TTK m. 343/1).⁹⁵ İtiraz, belirlenen bedelin, gerçek değerden yüksek olmasına dayana-

⁹³ Mahkemenin bilirkişi tarafından yanıtlanması gereken soruları belirlemesi gerekliliği hakkında bkz. Ömer Ulukapı, "Bilirkişi Raporu ve Bilirkişi Raporunun Delil Olarak Değeri", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, S. 3-4 (2001): 195. Bilirkişinin, vakianın incelenerek sonuç çıkarılması ve vakia tespiti için görevlendirilmesi arasında, bilirkişinin görev ve yükümlülükleri açısından ortaya çıkan farklar hakkında bkz. Barış Toraman, "Medeni Usul Hukukunda Bilirkişi İncelemesi", (Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, 2012), 204-214.

⁹⁴ Türk Ticaret Kanunu Gereği, m. 343. Bilirkişinin, vakianın incelenerek sonuç çıkarılması ve vakia tespiti için görevlendirilmesi arasında, bilirkişinin görev ve yükümlülükleri açısından ortaya çıkan farklar hakkında bkz. Barış Toraman, "Medeni Usul Hukukunda Bilirkişi İncelemesi", 204-214.

⁹⁵ Anılan maddede itirazın süresine ilişkin herhangi bir hükmün öngörülmemesi sebebiyle, konuya dair bir belirsizlik bulunmaktadır. Bu noktada Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 281/1'de belirtildiği üzere, tebliğ tarihinden itibaren uygulanacak 2 haftalık sürenin, bu hususta da uygulanabileceği kanaatindeyiz. Aynı yönde bkz. Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, 312; Mustafa Halil Çonkar, "Anonim Ortaklıkta Aynı Sermaye", (Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2015), 334; Afra Kaya, "Anonim Şirkete Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcun Yerine Getirilmemesinin Hukuki Sonuçları", (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2021), 99. Bilirkişi raporuna, esas sözleşmenin tescil ve ilanına kadar itiraz edilebileceği yönünde ayrıca bkz. Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik), *Anonim Şirketler Hukuku*, 353; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 186. Konu hakkında ayrıca bkz. "Maddede düzenlenen mahkeme kararının kesin olması hali, rapora kurucular ve menfaat sahiplerinin itiraz haklarının kullanılmasından sonra söz konusudur... Somut uyuşmazlıkta, 27.11.2015 günlü bilirkişiler kurul raporu davacıya tebliğ edilmediğinden yasa da öngörüldüğü şekilde davacı taraf itiraz hakkını kullanamamıştır... Davacı tarafın rapora itiraz hakkının kısıtlanması, bilirkişi raporunun bağlayıcılığına ve kesin olmasına engel teşkil etmektedir.", (Y. 11. HD, 29.05.2017, E. 2016/7274, K. 2017/3110, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Nisan 26, 2022).

bileceği⁹⁶ gibi düşük olmasından da kaynaklanabilir. Ayrıca, eserin vasıflandırılmasına, raporda esere ilişkin sunulan bilgilere, yürütülen araştırma aşamasında bilirkişi tarafından dayanılan kaynaklara, varlığın koleksiyon değeri taşıyıp taşımadığı hususundaki değerlendirmelere ve varlığın kondisyonuna ilişkin tespitlere de itiraz edilmesi mümkündür. 6102 sayılı Kanun'da, rapora ilişkin itiraz yalnızca tespit edilen değerle sınırlanmadığından; kanaatimizce, sayılan hususlara ilişkin itirazın ileri sürülebilmesi için, bunların varlığın değeri üzerinde etkili olmaları şart değildir. Bilirkişi raporunda, hatalı veya eksik tespitlere yer verilmesi, itiraz için tek başına yeterli görülmelidir.

III. ÖZEL MÜLKİYETE TABİ TAŞINIR KÜLTÜR VARLIKLARININ ANONİM ŞİRKETLERE SERMAYE OLARAK GETİRİLMESİNDE UYGULANILACAK ESASLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. AYNİ SERMAYE VASFI TAŞIYIP TAŞIMADIĞI YÖNÜNDEN

Türk Ticaret Kanunu m. 342'de anonim şirkete getirilebilecek aynı sermaye unsurlarının bir malvarlığı değeri taşıması, nakden değerlendirilebilir⁹⁷ ve devrolunabilir olması ve üzerinde sınırlı bir aynı hak, haciz ya da tedbir bulunmaması gerektiği belirtilmektedir.⁹⁸ Konu, özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıkları açısından değerlendirildiğinde; ilk olarak, bunların malvarlığı değeri taşıdıkları tespit edilmektedir. Anılan varlıklar tarihi, kültürel, bilimsel veya estetik bir değere sahip olmalarının yanı sıra; bir ekonomik değer de taşımaktadır.⁹⁹ Dolayısıyla hukuki işlemlere konu edilebilen bu varlıkların, nakden değerlendirilebilir nitelikte olduğu açıktır. Alıcı piyasasının kısıtlı olması ya da parasal değerinin zor tespit edilmesi, bu varlıkların aynı sermaye olarak getirilmesine doğrudan bir engel teşkil etmemektedir.¹⁰⁰ Bununla birlikte, değer tespiti yapılabilecek düzeyde dahi emsali bulunmayan, değer taşıma işlevi şüpheli olan ya da alıcı piyasası hiç mevcut olmayan varlıklar açısından, bunların anılan şartı karşılamadıkları sonucuna ulaşılması mümkün olabilir. Bu hususta, mahkemece yaptırılacak bilirkişi incelemesi belirleyici olacaktır.¹⁰¹

⁹⁶ Kaya, "Anonim Şirkete Sermaye Koyma Borcu", 96.

⁹⁷ Para ile ölçülebilir nitelikte olmayan ve nakden değerlendirilemeyen unsurlar, malvarlığı değeri taşı-salar dahi, anonim şirketlere aynı sermaye olarak konulamazlar. Bkz. Mehmet Aslan, "Fikri Mülki-yet Haklarının Anonim Şirketlere Aynı Sermaye Olarak Getirilmesi", (Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, 2015), 78.

⁹⁸ Kaya, "Anonim Şirkete Sermaye Koyma Borcu", 19; Çonkar, "Anonim Ortaklıkta Aynı Sermaye", 39; Fatih Bilgili ve Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku Dersleri*, (Adana: Dora Yayıncılık, 2015), 49; Aslan, "Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirketlere Aynı Sermaye Olarak Getirilmesi", 75-76.

⁹⁹ Neil Brodie, "The Antiquities Market: It's All in a Price", *Heritage&Society* 7, No. 1 (2014): 32-33; Sancakdar, Yağcı, Taşyıldız ve Çırak, *Kültür ve Tabiat Varlıkları Hukuku*, 61. Ayrıca bkz. "taşınır kültür varlıklarının belirli koşullar dâhilinde değiştirilebilmesi veya satılabilmesi mümkün olduğu gibi intikali de mümkündür. Bu durumda ekonomik bir değer ifade ettiği anlaşılan..." AYM Kararı, Başvuru No: 2015/3742, 10.01.2019, §56.

¹⁰⁰ Fülürya Yusufoglu, *Anonim Şirketlerde Gayri Maddi Hakların Sermaye Olarak Konulması*, (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016), 39.

¹⁰¹ Özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıklarına, koleksiyon değeri bulunan eserlere benzer şekilde, alanında ihtisas sahibi bilirkişilerce değer biçilmesi gerekmektedir. Somut olayın gereklerine göre

Aranan üçüncü koşul, varlığın şirkete devredilebilir nitelikte olmasıdır. Özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıkları, devri mümkün olmadığı için hukuki işlemlere elverişli olmayan mallar (*res extra commercium*)¹⁰² arasında değildir.¹⁰³ Tasnif ve tescil işlemleri tamamlanarak belgelendirilen, özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıklarının üçüncü kişilere devredilebilmesinde herhangi bir engel bulunmamaktadır.¹⁰⁴ 2863 sayılı Kanun'da ve ilgili mevzuatta, söz konusu taşınırın devri açısından istisnai bir hükme yer verilmediği için, zilyetliğin devri, mülkiyetin kazanılması yönünden yeterlidir.¹⁰⁵ Tescile tabi tutulan kültür varlıklarının hukuka uygun bir biçimde elde bulundurulması için, müze müdürleri tarafından eseri devralan şirkete ait bilgilerin tescil belgesi üzerine işlenmesi¹⁰⁶ ve tescil belgesinin şirket temsilcisine teslim edilmesi gerektiği vurgulanmalıdır.¹⁰⁷ Kanaatimizce bu işlem, varlığın mülkiyetinin kime ait olduğunun kamu makamları tarafından takip edilebilmesine yönelik ve mülkiyetin devri açısından kurucu nitelik taşımayan bir yükümlülük olarak değerlendirilmelidir. Bu varlıkların, şirket alacaklıları tarafından haczedilebilmelerinin önünde de herhangi bir yasal engel bulunmamaktadır.¹⁰⁸ Örneğin, spor kulübü işletmek üzere kurulan bir anonim şirketin müzesinde yer alan ve taşınır kültür varlığı olarak değerlendirilebilecek kupa ya da bayrakların haczi mümkündür.¹⁰⁹ Benzer şekilde, taşınır kültür varlığı

bu kişilere, uzman arkeolog, tarihçi, sanat tarihçi veya etnologlar örnek olarak verilebilir. Bu konuda bkz. "Davacıya ait özel müzede yer alan ve satışı talep edilen eserlerin gerçek değerinin tespiti için, konusunda uzman bilirkişilerce eser üzerine bilirkişi incelemesi yaptırıldıktan sonra bir karar verilmesi gerektiğinden, davanın reddi yolunda verilen mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir", D. 14. D. 10.2.2016, E. 2014/8983 K. 2016/803; "25.02.2014 tarihli sanat tarihçi ve arkeolog bilirkişilerden oluşan heyet raporunda, eserlerin 2863 sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli, taşınır kültür varlıkları olduğunun tespit edildiği..." Y. 12. CD, 25.5.2016, E. 2015/4722, K. 2016/8761, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Ocak 12, 2022).

¹⁰² "Res extra commercium" kavramı hakkında bkz. Ziya Umur, *Roma Hukuku Lügati*, (İstanbul: Fa-külteler Matbaası, 1975), 180.

¹⁰³ Umar ve Çilingiroğlu, *Eski Eserler Hukuku*, 237-238.

¹⁰⁴ Özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıklarının bir satış sözleşmesi kapsamında devrine karar verilmesi halinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na da haber verilmelidir. İlgili bildirim, yalnızca varlığın bir bedel karşılığında satışı halinde zorunludur. Bu noktada, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na, malik tarafından yapılacak bildirim üzerine kullanılabilir bir tür kanuni ön alım hakkı tanınmıştır, (KTVKK m. 30). Bakanlığın bu hakkını kullanmak istemesi halinde, kuracağı kıymet takdir komisyonunun belirleyeceği bedel üzerinden eseri satın almak istediğini malike bildirmesi gerekmektedir. Ancak malikin, ilgili komisyon tarafından belirlenen satış bedeli üzerinden varlığı satışa zorlanması mümkün değildir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Umar ve Çilingiroğlu, *Eski Eserler Hukuku*, 237-238; Gündel, *Eski Eserler Hukuku*, 152; Kanadoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma*, 207.

¹⁰⁵ Serap Akipek, *Ulusal ve Uluslararası Hukuk Açısından Kültür Malları*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 1999), 39-40 vd.

¹⁰⁶ Bu konuda bkz. KGTTY, EK-2, Uyuşması Gereken Koşullar m. 2.

¹⁰⁷ Bu idari işlemin, belgeyi veren müze müdürlüğü dışında, mahalline en yakın müze müdürlüklerinde yapılabilmesi de mümkündür. Bu halde, belgeyi veren müzeye yazılı bir şekilde bilgi verilmektedir. Bkz. KGTTY, EK-2, Uyuşması Gereken Koşullar m. 1/ç.

¹⁰⁸ Peksöz, "Spor Kulüplerinin Özel Müzelerinde Yer Alan Kültür Varlığı Niteliğindeki Mallarının Haczi", 961.

¹⁰⁹ Ibid, 959-960.

ticareti yapan bir anonim şirketin, satış amacıyla ticarethanesinde bulundurduğu güzel sanat eseri veya etnografik eserlerin haczedilmesi de imkân dâhilindedir.¹¹⁰

Aranan dördüncü koşul, varlık üzerinde sınırlı bir ayni hak, haciz ya da tedbirin bulunmamasıdır. Korunması gerekli taşınır kültür varlıklarının malikleri, gerektiğinde müze müdürlüğüne eserlerin durumuyla ilgili bildirimde bulunmak, bakım ve onarımı müdürlüğün gözetiminde uzman kişilere yaptırmak ve denetim yapılması halinde Bakanlık tarafından gönderilecek personele kolaylık sağlamak gibi yükümlülükler altındadır.¹¹¹ Ayrıca, anılan varlıkların yurtdışına çıkarılmasında da bazı kısıtlamalar bulunmaktadır.¹¹² Ancak belirtilen yükümlülükler, bir sınırlı ayni hak, tedbir veya haciz olarak değerlendirilmemeli; anılan varlıkların geneline yönelik, kamu tarafından varlık sahiplerine yüklenen sorumluluklar olarak kabul edilmelidir. Bu nedenle, ilgili varlıkların dördüncü koşulu da karşıladıkları anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıkları, anonim şirkete ayni sermaye getirilmesine ilişkin koşulları sağlamaktadır. Söz konusu varlıkların niteliklerine yönelik, kamu hukuku kaynaklı yükümlülükler, bu yönde bir engel teşkil etmemektedir. Bununla birlikte, elbette ki somut olayda, varlığın üzerinde haciz bulunması ya da nakden değerlendirilebilir nitelik taşımaması söz konusu olabilir. Bu nedenle, her bir somut olayda ilgili varlıkların, anılan ihtimaller yönünden ayrıca tetkik edilmesi gerekmektedir.

B. SERMAYENİN TAAHHÜT EDİLMESİNDE UYULMASI GEREKEN ESASLAR YÖNÜNDE

Anonim şirketlerin kuruluşunda geçerli bir sermaye taahhüdünde bulunabilmesi için esas sözleşmenin usulüne uygun olarak düzenlenmesi ve imza edilmesi gerekmektedir (TTK m. 128/I, 335). Ancak ayni sermaye taahhüdünün tamamlanabilmesi ve geçerli bir hukuki işlem olarak sonuç doğurabilmesi için, TTK m. 128/2'de öngörülen tamamlayıcı işlemlerin de yapılması zorunludur.¹¹³ Özel

¹¹⁰ Türk hukuku açısından devlet malı niteliğinde olan ve ruhsatlı bir şekilde korunması gerekli kültür varlığı koleksiyonları ya da özel müzelerce zilyetlik altında bulunduran arkeolojik eserlerin dahi haczi mümkündür. Bkz. "*Koleksiyoncu adına envanter defterine kayıtlı olup da koleksiyoncunun borcu nedeniyle haczedilen taşınır kültür ve tabiat varlıkları, icra müdürlüğünün satış kararı üzerine ilgili müze müdürlüğüne haber vermek şartıyla ve önceliği Bakanlığa ait olmak üzere başka koleksiyonculara ve özel müzelerle satılabilir*", (Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları Koleksiyonculuğu ve Denetimi Hakkında Yönetmelik m. 10/3). Ayrıca bkz. "... borçlu R. Ç. adına kayıtlı bulunan taşınır kültür varlıklarının, tarihi eserlerin kaydına haciz konulmasına", Y. 12. HD, 17.01.2008, E. 2007/22288, K. 2008/386, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Şubat 18, 2022).

¹¹¹ KGGTY, EK-2, Uyulması Gereken Koşullar, m. 1/b, 1/c, 1/d.

¹¹² Bu konuda bkz. KTVKK, m. 32; ETKVY m. 4.

¹¹³ Abuzer Kendigelen ve İsmail Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt 1*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021), 188; İsmail Cem Soykan, "Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıklarda Sermaye Taahhüdü Yoluyla Sermaye Artırımı", (Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2018), 489.

mülkiyete tabi taşınır kültür varlıkları, yukarıda belirtildiği üzere,¹¹⁴ 2863 sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli olan ve korunmasına gerek olmayan varlıklar şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Bu ayırım, ilgili varlıkların anonim şirketlere sermaye olarak getirilmesinde uyulması gereken esasların belirlenmesi açısından da önem arz etmektedir.

1. Korunması Gerekli Görülmeyen ve Tescil Dışı Bırakılan Kültür Varlıkları Açısından

Şirkete ayni sermaye olarak getirilen taşınmazların tapuya şerh verilmesi, fikri mülkiyet hakları ile diğer değerlerin, varsa özel sicillerine kaydedilmesi ve taşınırın güvenilir kişiye tevdi edilmesi gerekmektedir (TTK m. 128/2).¹¹⁵ Düzenleme, ayni sermayenin taahhüdü ile tasarruf işlemlerinin yapılması arasındaki zaman aralığında sermayenin korunması ve iyiniyetli üçüncü kişilerin hak iktisaplarının engellenmesini amaçlamaktadır.¹¹⁶

Müze müdürlüklerince yapılan tasnif işlemi sonucunda korunması gerekli görülerek “Tescil Dışı Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi” ile iade edilen her çeşit taşınır kültür varlığı, 2863 sayılı Kanun’un koruma kapsamı dışındadır.¹¹⁷ Dolayısıyla, bu nitelikteki kültür varlıkları üzerinde herhangi bir kısıtlamaya tabi olmaksızın, eşya hukukunun genel ilkeleri çerçevesinde tasarruf edilebilir. Diğer taşınır gibi, anılan varlıkların sermaye olarak taahhüt edilebilmesi için de güvenilir bir kişiye¹¹⁸ tevdi edilmeleri gerekmektedir.¹¹⁹ Ayni sermaye getirilmesi taahhüdünün geçerli bir biçimde yerine getirilmesinden sonraki aşama, sermaye unsurunun şirket tüzel kişiliğinin malvarlığına geçirilmesidir.¹²⁰ Söz konusu varlıklar açısından da bu işlem, diğer taşınır varlıklara benzer şekilde gerçekleştirilecektir.

¹¹⁴ Bkz. ilgili çalışma, Bölüm I/B.

¹¹⁵ Sicil müdürü, taşınırın güvenilir kişiye tevdi edildiğine ilişkin belgenin ticaret sicil müdürlüğüne sunulup sunulmadığını re’sen inceler. Kayıhan, *Şirketler Hukuku*, 91; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 184; Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 64.

¹¹⁶ Kendigelen ve Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt I*, 189; Çonkar, “Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye”, 353; Kaya, “Anonim Şirkete Sermaye Koyma Borcu”, 87. Ayrıca bkz. “*Hüküm sermaye olarak konulan para dışındaki değerleri korumak, şirketin kuruluş aşamasında sorunlarla karşılaşmamasını sağlamak amacıyla öngörülmüştür*”, (6102 Sayılı Kanun, m. 128 Gereğesi).

¹¹⁷ Kanadoğlu, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma*, 195; Kanbur, “Kültür Varlıklarının Yurt Dışına Çıkarılma Yasağına Muhalefet”, 106, dn. 301; Yağcı, Taş ve Kılıç, *Kültür Varlıklarını Koruma*, 127.

¹¹⁸ TTK m. 128/2’de belirtilen “güvenilir kişi” kavramıyla ifade edilmek istenen husus açık değildir. Bu kapsamda hem TTK m. 128/2’de hem de güvenilir kişiye bırakma sözleşmesini düzenleyen TBK m. 569’da, güvenilir kişinin kim olması gerektiğine dair bir belirleme yapılmadığı için bu hususu kurucuların takdirine bırakmak yerinde olacaktır. Bu yönde bkz. Çonkar, “Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye”, 365-367.

¹¹⁹ Kaya, “Anonim Şirkete Sermaye Koyma Borcu”, 86; Soykan, “Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıklarda Sermaye Taahhüdü Yoluyla Sermaye Artırımı”, 488-489.

¹²⁰ Kayıhan, *Şirketler Hukuku*, 90; Aslan, “Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirketlere Ayni Sermaye Olarak Getirilmesi”, 129.

2. Korunması Gerekli Görülen ve Tescile Tabi Tutulan Kültür Varlıkları Açısından

a. Etnografik Eserler

KTVKK m. 23/a kapsamında bulunan korunması gerekli etnografik nitelikteki kültür varlıkları kural olarak özel mülkiyete tabidir.¹²¹ Ancak söz konusu varlıkların maliklerine, korunması gerekli nitelikte bir kültür varlığını elde bulundurmaları sebebiyle çeşitli yükümlülükler getirilmiştir. Bu kapsamda; öncelikle maliklerin ilgili varlıkları, tescil ettirmek üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müze müdürlüklerine getirmeleri gerekmektedir. Müze müdürlükleri tarafından kurulan komisyonların incelemesi sonucunda tescil edilmesi uygun görülen varlıkların, fiziki özellikleri ve sahibine ilişkin bilgiler belgelenecek kayıt altına alınmakta ve söz konusu eserler maliklerine Tescile Tabi Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi düzenlenerek iade edilmektedir.¹²² Benzer şekilde ilgili belgeyle birlikte iade edilen eserlerin maliklerinin değişmesi durumunda da, varlığa ait tescil belgesi ve müze kayıtlarında devralan adına gerekli değişikliklerin yapılması zorunludur.¹²³ Bu noktada amaç; korunması gerekli nitelikteki varlıkların çalıntı ya da sahte olma risklerinin ortadan kaldırılması ve devir işlemlerinin Bakanlık denetimi altında gerçekleştirilmesinin sağlanmasıdır.¹²⁴ Yükümlülüğün ihlali halinde devralan, ilgili kültür varlığını hukuka aykırı olarak elinde bulundurmuş olacaktır, (KTVKK m. 70).

Özel mülkiyete tabi korunması gerekli taşınır kültür varlıklarının sermaye olarak taahhüt edilmesi kapsamında incelenmesi gereken en önemli husus, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müze müdürlükleri tarafından tutulan bu kayıtların, TTK m. 128/2 çerçevesinde özel sicil vasfında olup olmadığıdır. Nitekim bu kayıtların, Kanun kapsamında özel bir sicil olduğunun kabulü halinde, aynı sermaye olarak getirilebilmeleri için ayrıca ilgili sicile şerh düşülmesi aranacaktır. Kanaatimizce, anılan kayıtlar, TTK m. 128/2 çerçevesinde bir sicil olma vasfını taşımamaktadır. Türk Ticaret Kanunu'nda özel sicile düşülen kaydın iyiniyeti ortadan kaldıracağı belirtilmektedir (TTK m. 128/2). Bu sonuç, anılan sicilin aleni nitelikte olması ile doğrudan bağlantılıdır.¹²⁵ Kültür

¹²¹ Özel, "Kültür Varlıklarının Mülkiyeti", 231-232.

¹²² KGGTY m. 10/1. Korunması gerekli nitelikteki bir etnografik kültür varlığının tescil edilmemesi halinde, KTVKK m. 70'te öngörülen yaptırımlar gündeme gelecektir. Bu yönde bkz. Y. 12. CD, 10.12.2014, E. 2014/1722, K. 2014/25192; Y. 12. CD, 23.12.2015, E. 2014/10535, K. 2015/19491; Y. 12. CD, 17.11.2014, E. 2013/26129, K. 2014/22932, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Şubat 20, 2022).

¹²³ Hüseyin Karaduman, "Kültür Varlığı Ticaretinde Belgelendirmenin Gerekliliği", *İdol Arkeologlar Derneği Dergisi*, 7, S. 25 (2005): 27.

¹²⁴ Ibid, 27.

¹²⁵ Gözüyeşil, "Sicile Kayıtlı (Müseccel) Gemilerin Anonim Şirketlere Sermaye Olarak Getirilmesi", 175; Aslan, "Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirketlere Aynı Sermaye Olarak Getirilmesi", 115-116; Kaya, "Anonim Şirkete Sermaye Koyma Borcu", 91. Aksi görüş için bkz. Necla Akdağ Güney ve Mustafa Alper Gümüş, "Taşınırın Anonim Şirkete Esas Sermaye Olarak Getirilmesi", *Regesta* 3, S. 3 (2013): 7.

ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müze müdürlükleri tarafından tutulan kayıtların aleni nitelik taşıdığına ve üçüncü kişiler nezdinde iyiniyeti kaldıracağına dair ise, ilgili mevzuatta herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir.¹²⁶ Benzer şekilde, sicili aleni olmayan motorlu kara taşıtlarının da sermaye olarak taahhüt edilebilmesi için şerh verilmesi şart değildir.¹²⁷ Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik¹²⁸ m. 8/1'de, araç sicili ve bu sicilin tutulmasına dayanak teşkil eden belgelerin aleni olmadıkları ve bunların yalnızca yetkili veya sorumlular ile teftiş veya denetim yetkisi olanlar tarafından görülüp inceleneceği belirtilmiştir. Korunması gerekli kültür varlıkları açısından da, tutulan kayıtların belirtilen sicile benzerlik taşıdığı kabul edilmesi yerinde olacaktır.¹²⁹ Belirtilen gerekçelerle, özel mülkiyete tabi korunması gerekli kültür varlıklarının aynı sermaye olarak getirilmeleri için müze müdürlüğü kayıtlarına şerh düşülmesinin, Türk Ticaret Kanunu m. 128/2 açısından bir zorunluluk olmadığı görüşündeyiz.

Korunması gerekli etnografik taşınır kültür varlıklarının anonim şirkete geçerli bir şekilde sermaye olarak taahhüt edilebilmesi için güvenilir kişiye belgesiyle birlikte tevdi edilmesi yeterlidir. Ancak kanımızca taahhüt eden kişi tarafından, belgeyi düzenleyen veya mahalline en yakın müze müdürlüğüne başvurularak ilgili varlığın sermaye taahhüdü kapsamında güvenilir kişiye tevdi edildiğine dair bilgi verilmesi ve güvenilir kişinin irtibat adresi ile iletişim bilgilerinin müze müdürlükleri ile paylaşılması yerinde olacaktır. Nitelim korunması gerekli bir varlığı elinde bulunduran güvenilir kişi de gerektiğinde müze müdürlüğüne bildirimde bulunmak veya bir denetim yapılması halinde uzmanlara gerekli kolaylığı göstermek durumundadır.¹³⁰ Korunması gerekli nitelikteki etnografik kültür varlığının, güvenilir kişi olarak bu durumu kabul eden bir müze müdürlüğüne tevdi edilmesinin de bu hususta bir çözüm önerisi olarak ileri sürülmesi mümkündür.

¹²⁶ Haklarında tutulan sicillerin aleni nitelikte olduğu ilgili mevzuatta açıkça hükme bağlanan siciller için bkz. Sınai haklar açısından; MarkaKHK m. 39/3 ve PatentKHK m. 92, sivil hava araçları açısından; Türk Sivil Havacılık Kanunu m. 51, gemiler açısından; TTK m. 973/1, maden hakları açısından; Maden Kanunu m. 38/3.

¹²⁷ Çonkar, "Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye", 373. Ayrıca bkz. "Ancak, trafik sicili yasayla aleni olduğu kabul edilmiş sicillerden olmayıp, bu sicilde güven ilkesi de benimsenmemiştir. Diğer taraftan iyiniyetin tespitinde tacirler için ağırlaştırılmış kurallar da bulunmamaktadır. Kaldı ki, tescil ve trafik belgelerinin de hak sahipliğini gösterdiğine dair yasal bir düzenleme bulunmadığı gibi bu belgeler üzerindeki rehin kayıtlarının da mutlak bir bağlayıcılığı yoktur..." Y. 23. HD, 05.03.2018, E. 2015/8825, K. 2018/2076, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Nisan 25, 2022).

¹²⁸ RG. 31.01.2018 No. 30318.

¹²⁹ Sicilin anılan niteliğinin kabulü, üçüncü kişilerce sicilden elde edilebilecek bilgilerin, taşınır kültür varlıklarının çalınması, yurt dışına kaçırılması veya tahrip edilmesi amacıyla kullanılması riskinin önüne geçilmesi açısından da yerindedir.

¹³⁰ Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelerle Alınmaları Hakkında Yönetmelik, m. 10/3.

b. Güzel Sanat Eserleri

Güzel sanat eseri niteliğindeki kültür varlıklarının da, anonim şirketlere sermaye olarak taahhüt edilebilmesi mümkündür. Tablolar, heykeller, gravürler, fotoğraf eserleri, tezhipler ve oyma kakma eserler buna örnek olarak verilebilir. Bu bağlamda fikri mülkiyet hukuku kapsamında “eser” olarak değerlendirilebilecek bazı varlıkların da ilgili mevzuat açısından taşınır kültür varlığı vasfını taşıması mümkündür.¹³¹ Böyle bir durumda, güzel sanat eseri niteliğindeki kültür varlığının mülkiyetinin yanı sıra, eser sahibi veya mirasçılarına ait mali haklar da anonim şirkete sermaye olarak getirilebilir.¹³² Zira esas sözleşmede açıkça ve tek tek gösterilmesi koşuluyla, bağımsız nitelik taşıyan her mali hak, şirkete sermaye olarak koyulmaya elverişlidir.¹³³ Örneğin, müze işletmek amacıyla kurulan anonim şirkete, bir tablonun çoğaltma ve yayma haklarının sermaye olarak getirilmesi imkân dâhilindedir.¹³⁴

Fikir ve sanat eserleri açısından Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde, mali hakların belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması amacıyla tutulan farklı bir özel sicil bulunmaktadır.¹³⁵ Fakat, güzel sanat eserlerinin anılan sicile tescilli, sinema ve müzik eserleri dışında tamamen ihtiyari niteliktedir.¹³⁶ Bu nedenle, tescili zorunlu olmayan güzel sanat eserleri üzerindeki mali hakların şirkete aynı sermaye olarak getirilmesinde, sicile şerh verilmesi zorunlu değildir.¹³⁷ Güzel sanat eseri, anılan sicile önceden ihtiyari olarak tescil edilmiş olsa dahi; sicilin bu varlıklar açısından özel sicile bağlı işlevleri taşımaması nedeniyle, şerh verilmesinin sermaye taahhüdü açısından zaruri nitelik taşımadığı görüşündeyiz.¹³⁸

TTK m. 128/4 şirketin, tüzel kişilik kazanmasıyla birlikte taşınır ve paradan başka ekonomik değerler üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebileceğini hükme bağlamıştır. Bu kapsamda, korunması gerekli güzel sanat eserlerinin mülkiyeti veya eser üzerindeki bir mali hakkın sermaye olarak taahhüt edilmesi halinde de ilgili haklar, tüzel kişiliğin kazanılmasıyla birlikte şirkete geçecektir.

¹³¹ FSEK m. 4.

¹³² Nakdi olarak değerlendirilemeyen ve kişiye sıkı sıkıya bağlı haklardan olan manevi hakların ise anonim şirketlere aynı sermaye olarak getirilmesi mümkün değildir. Bkz. Aslan, “Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirketlere Aynı Sermaye Olarak Getirilmesi”, 95.

¹³³ Yusufoglu, *Gayri Maddi Hakların Sermaye Olarak Konulması*, 60-71.

¹³⁴ Çonkar, “Anonim Ortaklıkta Aynı Sermaye”, 122.

¹³⁵ Aslan, “Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirketlere Aynı Sermaye Olarak Getirilmesi”, 113-114.

¹³⁶ “Sinema ve müzik eserlerinde filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcıları ile seslerin ilk tespitini gerçekleştiren fonogram yapımcıları, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları hakların ihlal edilmemesi, hak sahiplerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilebilmesi amacıyla sinema ve müzik eserlerini içeren yapımlarının kayıt ve tescilini yaptırılır.”, (Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Yönetmeliği, m. 5/1); “Bu Yönetmeliğin 5’inci maddesine göre zorunlu kayıt tescile tabi olanlar dışındaki eser gruplarında eser sahipleri; ... ibraz ederek eserlerin kayıt ve tescilini yaptırabilirler”, (Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Yönetmeliği, m. 7/1).

¹³⁷ Yusufoglu, *Gayri Maddi Hakların Sermaye Olarak Konulması*, 180.

¹³⁸ Aynı yönde bkz. Çonkar, “Anonim Ortaklıkta Aynı Sermaye”, 372.

c. Arkeolojik Eserler

Türk hukuku açısından arkeolojik nitelikteki kültür varlıkları, kural olarak devlet mülkiyeti altındadır. Fakat 1906 yılında çıkarılan Asar-ı Atika Nizamnamesi'nden önce üzerinde mülkiyet kurulmuş arkeolojik eserler¹³⁹ ve kaynak ülkesi Osmanlı-Türkiye olmayıp usulüne uygun bir biçimde yurtdışında mülkiyeti edinilmiş arkeolojik eserler özel mülkiyete konu olabilir.¹⁴⁰ Bu bağlamda da örneğin, özel müze kurucuları veya ruhsatlı koleksiyonerlerin mülkiyetlerinde bulunan sikke, heykel veya figürinler gibi varlıklar sermaye olarak taahhüt edilebilir.¹⁴¹ Hatta bir özel müzenin mülkiyetinde bulunan varlıkların tamamını aynı sermaye olarak göstererek, müzecilik faaliyeti yürütmek üzere bir anonim şirket kurması da şirketler hukuku açısından ihtimal dâhilindedir.

Korunması gerekli olduğu resmi bir şekilde tespit edilen bu nitelikteki varlıkların, şirkete sermaye olarak getirilebilmesi için, özel mülkiyete tabi olduğunun ayrıca belgelenmesi gerekmektedir. İlgili mevzuatta özel mülkiyet için aranan zaman ve kaynak ülke kısıtlaması dikkate alındığında, uygulamada şirkete aynı sermaye olarak getirilecek arkeolojik eserlerin dikkate değer bir kısmının yurtdışından getirilmiş olacağı öngörülebilir. Ancak Türk hukukunda, yurtdışından kültür varlığı getirmek serbest olmakla birlikte (KTVKK m. 33); bunların ülkeye girişi için gümrük memurlarına, getirildiği ülkenin resmi makamlarından alınmış ihraç vesikasının sunulması zorunludur.¹⁴² Bunun dışında, anılan varlıkların aynı sermaye olarak getirilmesine dair esaslar açısından, korunması gerekli olduğu tespit edilen diğer varlıklara ilişkin çalışmamızda yer verilen açıklamalar geçerliliğini korumaktadır.¹⁴³

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Anonim şirketlerin kuruluşunda nakdi sermayenin yanı sıra, aynı sermayenin de getirilebilmesi mümkündür. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 342. maddesinde anonim şirketlere sermaye olarak getirilebilecek unsurlar açısından bazı özel hükümler öngörülmüş ve yalnızca, üzerinde sınırlı aynı bir hak, haciz

¹³⁹ Y. 12. CD, 12.3.2015, E. 2014/4972, K. 2015/4609, <https://www.lexpera.com.tr>, (Erişim Tarihi: Şubat 21, 2022).

¹⁴⁰ Bu konuda çalışmada bkz. ilgili çalışma, Bölüm I/C-1.

¹⁴¹ Bu nitelikteki kültür varlıklarının, değer tespiti açısından önemli müzayede şirketleri tarafından duyurulan satış sonuç rakamlarının da dikkate alınması faydalı olabilir. Bkz. "Barakat Catalogues", The Barakat Gallery, Erişim Tarihi: Şubat 23, 2022, <https://barakatgallery.eu/publications/>; "Christie's Auction Results", Christie's, Erişim Tarihi: Şubat 23, 2022, <https://www.christies.com/en/results>.

¹⁴² UNESCO'nun Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması için Alınacak Tedbirlerle İlgili Sözleşmenin 6 (b) maddesinde belirtildiği üzere ihraç vesikası bulunmayan kültür varlıklarının akit devletler tarafından yurda kabulü mümkün değildir. Türkiye'nin de taraf olduğu bu sözleşmenin Türkçe metni için bkz. RG. 26.1.1981 No. 17232.

¹⁴³ Bkz. ilgili çalışma, Bölüm III/B-2.

ya da tedbir olmayan, nakden değerlendirilebilir ve devri mümkün malvarlığı unsurlarının aynı sermaye olarak taahhüt edilebileceği ifade edilmiştir. Koleksiyon değeri taşıyan taşınır varlıkların, zaman içerisinde değerlerini korumaları ve şirket sermayesinin çeşitlendirilmesini sağlamaları gibi sebeplerle aynı sermaye olarak getirilmeleri ile uygulamada sıklıkla karşılaşmaktadır. Bu varlıkların, aynı zamanda özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlığı vasfını taşıma ihtimali ve bunun, aynı sermaye getirilmesi usulü açısından özellik arz eden sonuçlarının değerlendirilmesi, çalışma konusunun belirlenmesi gerekçeleri arasındadır. Anılan varlıkların sermaye unsuru olma niteliğine ilişkin uygulamada artan ilgi ve tarihi vasfı öne çıkan varlıkların devredilebilirliği üzerine oluşan çekincelerin, ilgili mevzuat ile Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde önüne geçilmesi isteği de, bu gerekçelere dâhil edilebilir.

Özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıkları; tarihi, kültürel, bilimsel veya estetik niteliklerinin yanı sıra, belirli bir ekonomik değer de taşımaktadır. Alıcı piyasasının kısıtlı olması ya da parasal değerinin zor tespit edilmesi ihtimali, bu varlıkların aynı sermaye olarak getirilmesine doğrudan bir engel teşkil etmemektedir. Belgelendirilmiş ve müze müdürlüklerince niteliği açık bir biçimde tespit edilmiş taşınır kültür varlıklarının üçüncü kişilere devredilebilmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır. Korunması gerekli taşınır kültür varlıkları açısından öngörülen, bakım ve koruma gibi kamu hukuku kaynaklı yükümlülükler de, devredilebilirlik ve sermaye olarak taahhüt edilebilme vasfının önüne geçmemektedir. Dolayısıyla, özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıklarının, TTK m. 342’de anonim şirkete aynı sermaye getirilmesine ilişkin aranan şartları karşılayabileceği tespit edilmektedir.

Anılan varlıkların sermaye olarak getirilmesinde uygulanacak esaslar incelendiğinde, değer tespitinin mahkemece atanacak bilirkişiler tarafından yapılacağı anlaşılmaktadır, (TTK m. 343/1). Varlıkların nadir yapısı ve değerlemenin çoğunlukla özel bir uzmanlık gerektirmesi nedeniyle bilirkişinin alanında uzman arkeolog, tarihçi, sanat tarihçi, etnolog gibi ihtisas sahibi kişiler arasından seçilmesi yerinde olacaktır. Bilirkişinin, varlığın değerini olumlu ve olumsuz etkileyen unsurları ayrı ayrı tespit etmesi; günün ekonomik koşullarını ve müzayedelerde satışa sunulan benzeri varlıkların durumunu dikkate alarak, varlığın satış kabiliyetini belirlemesi gerekecektir. Ayrıca, sermaye taahhüdünün tamamlanabilmesi ve geçerli bir hukuki işlem olarak sonuç doğurabilmesi açısından TTK m. 128/2’de öngörülen tamamlayıcı işlemlerin de yapılması zorunludur. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında korunması gerekli eserler ile korunmasına gerek görülmeyen kültür varlıkları açısından, işlemin tamamlanabilmesi için varlıkların güvenilir kişiye tevdi edilmesinin yeterli olacağı görüşünderiz. Müze müdürlüklerince, korunması gerekli kültür varlıklarına dair bir envanter kaydı tutulsa da; bu kayıtların aleni olmadığı ve bu nedenle de, TTK m. 128/2 kapsamında özel bir sicil olarak değerlendirilemeyeceği kanaatindeyiz.

Sonuç olarak, özel mülkiyete tabi taşınır kültür varlıklarının anonim şirketlere sermaye olarak getirilmesi mümkündür. Bu süreç öncesinde, henüz gerçekleştirilmemişse, varlığın korumaya tabi nitelik taşıyıp taşımadığının belirlenmesine dair işlemlerin malik tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Sermaye olarak değer biçilmesinde bilirkişi tarafından dikkate alınacak birçok değişken, varlığın beklenen ve tespit edilen değeri arasında önemli düzeyde artı veya eksi yönde fark oluşmasına sebebiyet verebilir. Uygulamada buna bağlı olarak karşılaşılabilecek belirsizlik ve sorunların engellenmesi için, anılan süreç öncesinde uzman üçüncü bir kişiye varlığa ilişkin değer tespiti yaptırılması, kuruluş sürecine dair planlama açısından faydalı olabilir. Anılan varlıkların kendine özgü niteliği ve vasfının tayini için dahi belirli düzeyde uzmanlık gerektirmesi, kurucuların değer biçilmesinden kaynaklı yükümlülüklerinin ihlal edilmemesi için kuruluş sürecinde özenle hareket edilmesini gerekli kılmaktadır (TTK m. 551).

KAYNAKÇA

- Akdağ Güney, Necla ve Gümüş, Mustafa Alper. “Taşınırların Anonim Şirkete Esas Sermaye Olarak Getirilmesi”, *Regesta* 3, S. 3 (2013): 3-30.
- Akipek, Serap. *Ulusal ve Uluslararası Hukuk Açısından Kültür Malları*. Ankara: Turhan Kitabevi, 1999.
- Alderman, Kimberly. “The Human Right to Cultural Property”. *Michigan Journal of International Law* 32, No. 1 (2011): 69-81.
- Asatekin, Gül. *Kültür ve Doğa Varlıklarımız, Neyi Niçin Korumalıyız?*. Ankara: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, 2004.
- Aslan, Mehmet. “Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirketlere Ayni Sermaye Olarak Getirilmesi”. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, 2015.
- Atalay, Esra. “Sanat Özgürlüğü Temel Hakkının Hukukî Niteliği”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, S. 1 (2004): 43-66.
- Aydos, Oğuz. “Taşınır Kültür Varlığı Koleksiyonculuğuna İlişkin Değerlendirmeler”. *Ankara Barosu Dergisi* 66, Y. 4 (2008): 62-75.
- Ayhan, Rıza, Çağlar, Hayrettin ve Özdamar, Mehmet. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Bahtiyar, Mehmet. “Anonim ve Limited Şirketlere Konulacak Ayni Sermaye Unsurları Üzerinde Sınırlı Ayni Hak Bulunmaması Şartına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18, S. 2 (2021): 515-528.
- Bahtiyar, Mehmet. *Ortaklıklar Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- Bilgili, Fatih ve Cengil, Fatih. “Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi”. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, S. 3 (2019): 3-23.
- Bilgili, Fatih ve Demirkapı, Ertan. *Şirketler Hukuku Dersleri*. Adana: Dora Yayıncılık, 2015.
- Brodie, Neil. “The Antiquities Market: It’s All in a Price”. *Heritage&Society* 7, No. 1 (2014): 32-46.
- Caspar von der Crone, Hans. *Aktienrecht*. Bern: Stämpfli, 2020.
- Ceylan, Ümit. “Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı Suçu (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu m. 32, 68)”. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2008.
- Çebi, Hakan. *Şirketler Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Çeker, Mustafa. “Ticaret Şirketlerinin Genel Hükümleri ve Yeniden Yapılandırılmaları”. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16, S. 3-4 (2012): 99-120.
- Çetinkaya Destek, Burcu. “Anonim Ortaklıklara Ayni Sermaye Konması ve Bunun Değerlemesi”. Dönem Projesi, Ankara Üniversitesi, 2017.
- Çolak, Nusret İlker. *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Çonkar, Mustafa Halil. “Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye”. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2015.

- Dal, Seniha. “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 342’ye Göre Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirkete Ayni Sermaye Olarak Konulması”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 18, S. 2 (2012): 371-398.
- Eliri, İsa. “Güzel Sanat Eserlerinde Fikri Mülkiyet Hakları ve Uygulamaları”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* S. 23 (2010): 61-71.
- Eryiğit, Harun. *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Ortaklıklarda Sermayenin Korunması İlkesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Frye, Brian. “New Art for the People: Art Funds & Financial Technology”. *Chicago-Kent Law Review*, 93, No. 1 (2018): 113-139.
- Gerstenblith, Patty. “Identity and Cultural Property: The Protection of Cultural Property in the United States”. *Boston University Law Review* 75 (1995): 559-688.
- Göle, Celal. *Anonim Ortaklıklarda Nakdi Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfada Temerrütü*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1976.
- Gözüyeşil, Fevzi. “Sicile Kayıtlı (Müseccel) Gemilerin Anonim Şirketlere Sermaye Olarak Getirilmesi”. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi* 24, S. 3 (2020): 163-204.
- Gündel, Ahmet. *Açıklamalı-İçtihatlı Eski Eserler Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1996.
- Kanadoğlu, Sabih. *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2007.
- Kanbur, Mehmet Nihat. “Kültür ve Tabiat Varlıklarının Yurt Dışına Çıkarılma Yasağına Muhalefet Suçu (KvTVKK m. 32 ve m. 68)”. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2007.
- Karaduman, Hüseyin. “Kültür Varlığı Ticaretinde Belgelendirmenin Gerekliliği”. *İdol Arkeologlar Derneği Dergisi* 7, S. 25 (2005): 20-28.
- Karaman Coşgun, Özlem. “Anonim Şirketlerde Sermaye Kavramı ve Ayni Sermaye Değerinin Belirlenmesi”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 18, S. 2 (2012): 333-348.
- Kaya, Afra. “Anonim Şirkete Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcun Yerine Getirilmemesinin Hukuki Sonuçları”. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2021.
- Kayıhan, Şaban. *Şirketler Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Kayıhan, Şaban. *Şirketler Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Kendigelen, Abuzer ve Kırca, İsmail. *Şirketler Hukuku Cilt I*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Kortoweg, Arthur; Kraussl, Roman and Verwijmeren, Patrick. “Does it Pay to Invest in Art: A Selection-Corrected Returns Perspective”. *Review of Financial Studies* 29, No. 4 (2016): 1007-1038.
- Meyer, Manuel. *Die Sacheinlage im Aktienrecht Unter Berücksichtigung der aktuellen Aktienrechtsrevision*. Zurich: Dike, 2015.
- Michaels, Olaf Müller; (Wolfgang Hölter/Markus Weber). *Aktiengesetz*. München: Vachlen, 2022.

- Mülazımoğlu, Mehmet. *Anonim Şirketler Hukukunda Sermayenin Korunması İlkesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Öçal, Akar. "Sermaye Olarak «Şahsi Emek»". *Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi* 4, S. 1 (1968): 232-237.
- Özdamar, Mehmet. "6102 Sayılı TTK Hükümleri Çerçevesinde Anonim Şirketlere Aynı Sermaye Konulmasına İlişkin Çeşitli Sorunlar". *TFM* S. 1 (2015): 143-156.
- Özdamar, Mehmet. "Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Taşınmazların Taahhüt Edilmesi". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10, S. 1-2 (2006): 93-117.
- Özel, Sibel. "Türk Hukukunda Kültür Varlıklarının Mülkiyeti". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 24, S. 1 (2018): 215-238.
- Özel, Sibel. *Uluslararası Alanda Kültür Varlıklarının Korunması*. İstanbul: Alkım Yayınları, 1998.
- Panayotopoulos, Jeanne-Marie. "L'émergence de l'intérêt général à la protection du patrimoine culturel en Droit international". Thèse de Doctorat, L'Institut Universitaire Européen de Florence, 2015.
- Peksöz, Vildan. "Spor Kulüplerinin Özel Müzelerinde Yer Alan Kültür Varlığı Niteliğindeki Mallarının Haczi". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28, S. 3 (2020): 941-964.
- Pentz, Andreas. *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. München: C.H. Beck, 2019.
- Poroy, Reha; Tekinalp, Ünal ve Çamoğlu, Ersin. *Ortaklıklar Hukuku I*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.
- Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku - Genel Esaslar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Sancakdar, Oğuz; Yağcı, Pınar; Taşyıldız, Şükür ve Çırak, Ezgi. *Kültür ve Tabiat Varlıkları Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Soubeiran, Raphaël. "Qualifizierte Gründung, Sacheinlage in Kryptowährung". *TREX*, No. 1 (2022): 38-48.
- Soykan, İsmail Cem. "Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıklarda Sermaye Taahhüdü Yoluyla Sermaye Artırımı". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2018.
- Şehirli Çelik, Feyzan Hayal; Kırcı, İsmail ve Manavgat, Çağlar. *Anonim Şirketler Hukuku*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2013.
- Şener, Oruç Hami. *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Tekinalp, Ünal. *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- Toraman, Barış. "Medeni Usul Hukukunda Bilirkişi İncelemesi". Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, 2012.
- Türk, Hikmet Sami. "Anonim Ortaklıkların Sermaye Yapısı". *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni* 23, S. 1-2 (2003): 769-790.
- Ulukapı, Ömer. "Bilirkişi Raporu ve Bilirkişi Raporunun Delil Olarak Değeri". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, S. 3-4 (2001): 191-207.

- Umar, Bilge ve Çilingiroğlu, Altan. *Eski Eserler Hukuku*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1990.
- Umur, Ziya. *Roma Hukuku Lügatı*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1975.
- Ülgen, Mert. *Kültür ve Tabiat Varlıklarının Ticareti ve Yurtdışına Çıkarılması Suçları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Xiang, Alice. “Unlocking the Potential of Art Investment Vehicles”. *The Yale Law Journal* 127, No. 6 (2018): 1698-1741.
- Yağcı, Ali; Taş, Rabia ve Kılıç, Tuğçe. *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (Açıklamalı-İçtihatlı)*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Yusufođlu, Fülürya. *Anonim Şirketlerde Gayri Maddi Hakların Sermaye Olarak Konulması*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.
- Yüksel, Sinan. “Norma ve Uygulamaya Yansımaları ile Sermayenin Korunması İlkesi”. *Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu (Temmuz/2020)* içinde, editörler Karagöz, Havva; Özcanlı, Beril ve Palanduz, Seda. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.

Çevrimiçi Kaynaklar

- Bank of America Private Bank. “Art Market Update: Fall 2021”. Erişim Tarihi: Ocak 15, 2022. <https://www.privatebank.bankofamerica.com/articles/art-market-update-fall-2021.html>.
- Calabi, Giuseppe. “The Art Law Review: Italy”. Erişim Tarihi: Şubat 02, 2022. <https://thelawreviews.co.uk/title/the-art-law-review/italy>.
- Christie’s. “Christie’s Auction Results”. Erişim Tarihi: Şubat 23, 2022. <https://www.christies.com/en/results>.
- Deloitte. “Art & Finance Report 2021”. Erişim Tarihi: Ocak 15, 2022. <https://www2.deloitte.com/lu/en/pages/art-finance/articles/art-finance-report.html>.
- eBay. “State of Trading Cards, Report Spotlights Collecting Trends and Industry Predictions”. Erişim Tarihi: Ocak 16, 2022. <https://www.ebayinc.com/stories/news/ebays-2021-state-of-trading-cards-report-spotlights-collecting-trends-and-industry-predictions/>.
- Habergham, Harriet. “Fine Art Lending Thrives Thanks to Yield-Hungry Hedge Funds”. Erişim Tarihi: Mart 18, 2022. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-08-12/fine-art-lending-thrives-thanks-to-yield-hungry-hedge-funds>.
- IBA Art, Cultural Institutions and Heritage Law Committee. “Art Law: Restrictions on the Export of Cultural Property and Artwork”. Erişim Tarihi: Şubat 02, 2022. <https://www.ibanet.org/MediaHandler?id=d67cb566-b6d4-4ea4-94e5-04d0ac6c7681>.
- Jadzinska, Monika. “Think of Culture, Care for Art. Preservation of Contemporary Heritage in Modern Society”. Erişim Tarihi: Şubat 02, 2022. <https://www.researchgate.net/publication/286623189>.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. “Ankara- Etnoğrafya Müzesi”. Erişim Tarihi: Ocak 22, 2022. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96354/ankara--etnografyamuzesi.html>.

- Kültür ve Turizm Bakanlığı. “İzmir Etnografya Müzesi Envanteri”. Erişim Tarihi: Ocak 22, 2022. <https://izmir.ktb.gov.tr/Eklenti/9644,etnografya-sayfalarpdf.pdf?0>.
- Mamabachi, Raya; Day, Marc and Favato, Giampiero. “Art as an Alternative Investment Asset”. Erişim Tarihi: Ocak 14, 2022. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1112630.
- Masterworks. “The Art Market”. Erişim Tarihi: Mart 18, 2022. <https://www.masterworks.io/>.
- Mcandrew, Clare. “An Art Basel & UBS Report 2021”. Erişim Tarihi: Ocak 16, 2022. https://d2u3kfw92fzu7.cloudfront.net/The-Art-Market_2021.pdf.
- Otis Gallery LLC. “Offering Circular Supplement”. Erişim Tarihi: Mart 18, 2022. https://www.sec.gov/Archives/edgar/data/1767876/000121390020001245/f253g1011720_otisgallery.htm.
- Szmelter, Iwona. “Contemporary Conservation Theory in the Context of the Valuation of Cultural Heritage”. Erişim Tarihi: Şubat 02, 2022. <https://www.researchgate.net/publication/343722765>.
- The Barakat Gallery. “Barakat Catalogues”. Erişim Tarihi: Şubat 23, 2022. <https://barakatgallery.eu/publications/>.
- Torcello, Adriano. “Why Should Art be Considered as an Asset Class”. Erişim Tarihi: Ocak 15, 2022. <https://www2.deloitte.com/lu/en/pages/art-finance/articles/art-as-investment.html>.
- Türkiye Kültür Portalı. “Konya Etnografya Müzesi - Konya”. Erişim Tarihi: Ocak 22, 2022. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/konya/gezilecekyer/etnografya-muze-si640096>.